

Sari Jaakkola

Jurvanjärven kuivatukset ja tilusjärjestely

Tilusjärjestelyn tyytyväisyystutkimus

Opinnäytetyö

Kevät 2010

Maa- ja metsätalouden yksikkö

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma



SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Maa- ja metsätalouden yksikkö, Ilmajoki
Koulutusohjelma: Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto: Kasvituotanto ja maaseutuympäristö

Tekijä: Sari Jaakkola

Työn nimi: Jurvanjärven kuivatukset ja tilusjärjestely: Tilusjärjestelyn tyytyväisyystutkimus

Ohjaaja: Heikki Harmanen

Vuosi: 2010

Sivumäärä: 81

Liitteiden lukumäärä: 2

Opinnäytetyön alkupuolella käsitellään maanjakoa Jurvassa ja Jurvanjärvellä. Tutkimukseni tarkoituksena oli selvittää Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeessa mukana olevien maanomistajien tyytyväisyys tilusjärjestelyhankkeen toteutukseen sekä saada tietoa maanjaosta ja perusparannuksista tilusjärjestelyalueella. Lisäksi työn tavoitteena oli selvittää tilusjärjestelyhankkeen vaikutus naapuruussuhteisiin, vaikutuksia tilan paperityöhön ja talouteen sekä tilan omistajien tulevaisuudensuunnitelmia maatalouden harjoittamisen suhteen. Vastauksia kyselyyn saatiin 51, kun kysely tehtiin alun perin 101 maanomistajalle.

Tilusjärjestelystä on ollut hyötyä maanomistajille. Lähes kolme neljännestä vastaajista oli tyytyväisiä tilusjärjestelyssä mukana olleiden peltajensa nykyiseen pintaalaan. Vastaajista 80 prosenttia oli tyytyväisiä tilusjärjestelyhankkeessa toteutettuun heidän pelloilleen menevään tiestöön. Vastaajista 72 prosenttia oli tyytyväisiä lohkojen etäisyyteen heidän talouskeskuksistaan. Tilusjärjestely ei vaikuttanut naapuruussuhteisiin 70 prosentilla vastaajista.

Avainsanat: Maanomistajat, tilusjärjestelyt.

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Agriculture and Forestry, Ilmajoki
Degree programme: Rural Industries
Specialisation: Plant Production and Country Environment

Author: Jaakkola, Sari

Title of thesis: The drainages and the reallocation of pieces of land in Jurvanjärvi:
A satisfaction study in the reallocation of pieces of land

Supervisor: Harmanen, Heikki

Year:2010

Number of pages:81

Number of appendices:2

In the beginning of this scholarly thesis the partition of land in Jurva and Jurvanjärvi is handled. The purpose of my study was to clarify how the landowners felt about the reallocation of land in Jurvanjärvi and its execution. The objective was also to get information about the partition and the land improvements carried out. Moreover the objective was to clarify what influence the reallocation of the land had on; neighbourhood relations, the paper work and the finances of the farms. Also studied was what the owners of the farms will be doing in the future concerning their agricultural practices. 101 questionnaires were sent to landowners in the area and there were 51 replies.

The landowners have benefited from the reallocation of the pieces of land. Almost three quarters of the respondents were satisfied with the reallocation and their field's current acreage. 80 percent were satisfied with roads that had been made during the reallocation that went to their fields. 72 percent were satisfied with the distance their fields were from their farms and 70 percent said the reallocation didn't influence neighbourhood relations.

Keywords: Landowners, Reallocation of pieces of land.

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuvio- ja taulukkoluetelo.....	6
1 JOHDANTO.....	8
2 TILUSRAKENTEEN KEHITYS.....	9
2.1 Sarkajaon valtakunnallista historiaa.....	9
2.2 Isojaon valtakunnallista historiaa.....	10
2.3 Isojaon järjestelyn valtakunnallista historiaa.....	14
2.4 Uusjaon valtakunnallista historiaa.....	14
3 TILUSJÄRJESTELY.....	16
4 JYVITYS.....	19
5 ISOJAON JÄRJESTELY JURVASSA.....	20
5.1 Isojaon järjestelyn alkuvaiheet.....	20
5.2 Isojaon järjestelyn valmistelu.....	20
5.3 Isojaon järjestelyn toimitus.....	21
6 JURVANJÄRVEN KUIVATUS.....	23
6.1 Jurvanjärven kuivatuksen alkuvaiheet.....	23
6.2 Isojako vuonna 1758.....	23
6.3 Järvenkuivatuksen alkusuunnitelmat.....	24
6.4 Jurvanjärven ensimmäinen kuivatus.....	25
6.5 Jurvanjärven täyskuivatus.....	26
7 JURVANJÄRVEN TILUSJÄRJESTELY.....	28
7.1 Tilusjärjestelyn taustaa.....	28
7.2 Jurvanjärvelle tehdyn tarveselvityksen eteneminen.....	28
7.2.1 Tiedottamisvaihe.....	29
7.2.2 Valmisteluvaihe.....	30
7.2.3 Toimenpide-ehdotusvaihe.....	31

7.2.4 Toteuttamiskelpoisuuden selvitysvaihe	32
7.2.5 Rahoituksen hakemisvaihe	33
7.2.6 Tilusjärjestelyn jatko.....	34
8 MAATILOJEN NYKYTILANNE JURVASSA JA SUOMESSA	36
9 TYÖN TAVOITE.....	39
10 AINEISTO JA MENETELMÄT	40
11 TULOKSET JA TULOSTEN TARKASTELU.....	43
11.1 Tilojen taustatiedot.....	43
11.2 Lohkojen lukumäärä ja vuokrapellot.....	44
11.3 Tyytyväisyys lohkokokoihin ja vaihtomaiden kasvutekijöihin.....	45
11.4 Perusparannukset ja tyytyväisyys etäisyyksiin.....	51
11.5 Tilusjärjestelyyn tyytyväisyys ja vaikutus naapuruussuhteisiin.....	56
11.6 Tulevaisuuden näkymät	61
11.7 Vapaa sana.....	65
12 JOHTOPÄÄTÖKSET	71
13 POHDINTA	76
LÄHTEET	78
LIITTEET	

Kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuvio 1. Vastaajien iät.....	44
Kuvio 2. Maanomistajien peltolohkojen lukumäärä tilusjärjestelyalueella ennen tilusjärjestelyä ja tilusjärjestelyn jälkeen.	45
Kuvio 3. Tilusjärjestelyn vaikutus peltopinta-alaan.	46
Kuvio 4. Ovatko vastaajat tyytyväisiä tilusjärjestelyssä mukana olleiden peltojensa nykyiseen pinta-alaan?.....	46
Kuvio 5. Ovatko tilusjärjestelyssä mukana olleet peltolohkot vastaajien mielestä tarpeeksi suuria? 47	47
Kuvio 6. Tuliko vastaajien mielestä tilusjärjestelyssä mukana olleista peltolohkoista paremman mallisia kuin mitä heidän entiset peltolohkonsa olivat?	47
Kuvio 7. Uusien peltolohkojen kasvutekijät (ravinteet, maalajit, pH, kosteusolosuhteet, kuivatus) verrattuna vanhoihin lohkoihin.	49
Kuvio 8. Onko peltoja ollut vastaajien mielestä helpompi viljellä tilusjärjestelyn jälkeen?.....	50
Kuvio 9. Saivatko vastaajat tilusjärjestelyssä pellon tai peltoja, joilla on hukkakauraa?	50
Kuvio 10. Onko vastaajien tilusjärjestelyssä saamat pellot tai pelto helppo löytää?	50
Kuvio 11. Tehtiinkö vastaajien lohkoille perusparannuksena teitä?	52
Kuvio 12. Tehtiinkö vastaajien lohkoille perusparannuksena salaojia?	52
Kuvio 13. Tehtiinkö vastaajien lohkoille perusparannuksena kalkitusta?	52
Kuvio 14. Ruopattiinko vastaajien lohkoilla perusparannuksena ojia?	52
Kuvio 15. Onko vastaajien tilusjärjestelyn seurauksena helpompi liikkua pellolta toiselle?	54
Kuvio 16. Ovatko vastaajat tyytyväisiä siihen tilusjärjestelyhankkeessa toteutettuun tiestöön, joka menee heidän pelloilleen?	54
Kuvio 17. Ovatko vastaajat tyytyväisiä siihen etäisyyteen, millä heidän tilusjärjestelyssä mukana olleet peltonsa sijaitsevat heidän talouskeskuksistaan?	54
Kuvio 18. Maanomistajan keskimääräinen matka hänen peltolohkoilleen ennen tilusjärjestelyä ja tilusjärjestelyn jälkeen.	56
Kuvio 19. Ovatko vastaajat tyytyväisiä peltojensa tilusjärjestelyyn?	57
Kuvio 20. Ovatko vastaajat suhtautuneet myönteisesti peltojensa tilusjärjestelyyn tilusjärjestelyprosessin alusta lähtien?	57
Kuvio 21. Tuntuiko tilusjärjestely vastaajista oikeudenmukaiselta?.....	58
Kuvio 22. Miten tilusjärjestely vaikutti naapuruussuhteisiin?	58
Kuvio 23. Jos vastaajien peltoja on vaihdettu metsiin tai metsiä peltoihin, ovatko he tyytyväisiä saamiinsa uusiin maihin?	60

Kuvio 24. Ovatko vastaajat tyytyväisiä tilusjärjestelyhankkeelle myönnettyihin valtion avustuksiin?	60
Kuvio 25. Onko tilusjärjestely helpottanut vastaajien lohkokirjanpitoa ja LFA- ja ympäristötukien hakua?.....	60
Kuvio 26. Onko tilusjärjestely vaikuttanut vastaajien tilojen talouteen positiivisesti?	60
Kuvio 27. Aikovatko vastaajat jatkaa maatalouden harjoittamista tulevaisuudessa?.....	62
Kuvio 28. Aikovatko vastaajat antaa pellot vuokralle tai myydä ne?	63
Kuvio 29. Vastaajat ovat halukkaita vuokraamaan viljelyyn tilusjärjestelyalueelta lisää peltoa.....	63
Kuvio 30. Vastaajat ovat halukkaita ostamaan tilusjärjestelyalueelta lisää peltoa.	64
Kuvio 31. Maanomistajilla on peltoa viljelyksessä hehtaareina 20 prosentin luokissa.	65
Taulukko 1. ”Tilajakauma peruslohkojen pinta-alalla painotetun keskietäisyyden perusteella - - 1999.”	36
Taulukko 2. Maatilojen tuotantosuuntia Jurvassa 2009.....	37
Taulukko 3. Käytössä olevien peltolohkojen lukumäärä tilakokoluokittain Jurvassa	37

1 JOHDANTO

Jurvassa Jurvanjärvellä on tehty tilusjärjestelyjä, joista uusin on päättymässä. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeessa mukana olevien maanomistajien tyytyväisyys tilusjärjestelyhankkeen toteutukseen sekä saada tietoa maanjaosta ja perusparannuksista tilusjärjestelyalueella. Lisäksi työn tavoitteena on selvittää tilusjärjestelyhankkeen vaikutus naapuruussuhteisiin, vaikutuksia tilan paperityöhön ja talouteen sekä tilan omistajien tulevaisuudensuunnitelmia maatalouden harjoittamisen suhteen.

Haluan kiittää opinnäytetyön yhteistyökumppanina toiminutta Kurikan kaupunkia ja sen henkilökuntaa annetusta avusta.

2 TILUSRAKENTEN KEHITYS

Tilusrakenne on kehittynyt niin, että ensin tehtiin sarkajako ja sitten isojakoko. Isojako on jälkeen tehtiin isojaon järjestely ja isojaon järjestelyn jälkeen uusjako.

2.1 Sarkajaon valtakunnallista historiaa

1300-luvulla alkoi maareformi eli aurinkojako, jota kutsutaan toteuttamisperiaatteen johdosta myös sarkajaoksi. Sarkajakoon kuului, että kylän viljelysmaista annettiin palaset jokaiselle tilalle. Maat jaettiin auringon kulun mukaan. Tästä johtuen yhden tilan pellot sijaitsivat aina ympäri kylää. (Myyrä 2000, 8.)

Sarkajako tehtiin seipään tai tangon avulla. Saman kylän jaettavat alueet mitattiin yhdellä ainoalla tangolla. Tanko laitettiin talteen, jotta se oli käytettävissä mahdollisia riitatapauksia varten tai sitä varten, jos maat haluttiin mitata uudelleen. ”Jako tapahtui käytännössä siten, että kullekin talolle erotettiin pelloista niin monen tangon levyinen sarka kuin mikä vastasi hänen verolukuaan” (Jutikkala 2003, 239–242, Walliuksen 2007, 35 mukaan).

Saran leveys pysyi koko ajan samana mentäessä peltoa pituussuunnassa. Kun kaikille oli jaettu osansa pellostä, saatiin aikaan jakolohko. Sen jälkeen jaettiin maata edelleen uudessa jakolohkossa niin kauan, kunnes jaettavaa niittyä tai peltoa ei enää ollut jäljellä. Peltojen muodosta johtuen osalle taloista tuli lyhykäisemmät lohkot kuin osalle muista taloista. Lisäksi pellon tai niityn laitaan tuli melkein aina sellainen maapala, jota ei pystytty osittamaan sen kapeuden vuoksi. Kun talo pilkottiin, pilkottiin myös sarat. (Jutikkala 2003, 239–242, Walliuksen 2007, 35 mukaan.)

Jotta sarkajako voitiin toteuttaa, oli kylän oltava suuri ja tiheään asuttu (Myyrä 2000, 8). Sarkajako on toteutettu Suomessa Lounais-Suomessa, läntisellä Uudellamaalla ja Etelä-Hämeessä (Kuusi 1914, 26).

2.2 Isojaon valtakunnallista historiaa

Ennen kuin isojako tuli voimaan, kylällä oli kaksi aidattua peltoa, joista toista pidettiin kesannolla ja toista viljelyksessä. Pellot koostuivat kapeista saroista ja kaikille taloille kuului sekä hyvälaatuista että huonolaatuista maata. Isot talot omistivat useampia sarkoja kuin mitä pienet talot. Tällaisesta sarkajaosta oli seurauksena vainiopakko. Kaikkien talojen piti tehdä viljelystyöt samaan aikaan. Myös viljelykierto oli sama kaikissa taloissa. Kun isojako astui voimaan, jokainen talo pystyi tekemään viljelystyöt omassa aikataulussaan. Isojaossa maat jaettiin niin, että niitä oli helpompi hoitaa. Omistussuhteet eivät muuttuneet isojaossa. (Kuisma 1997, 164–165.)

Vuoden 1749 asetuksen mukaan isojako voitiin tehdä ja laillinen sarkajako kumota ainoastaan, jos kaikki kylän osakkaat siihen suostuivat (Haataja 1949, 57, Ojanperän 1999, 12 mukaan).

Jos verollepanoa suoritettiin tai suunniteltiin, sanottiin vuoden 1757 isojakoasetuksessa että samalla oli tehtävä myös isojako (Huhtamies 2008, 156). Jos joku oli raivannut laillisesti pellon tai niityn omalle tai yhteismaalle, oli hänellä oikeus saada kyseinen pelto tai niitty itselleen isojaossa vuodelta 1757 olevan asetuksen mukaan. Vaihtoehtoisesti raivaajalla oli oikeus saada raivaamistaan pelloista ja niityistä korvaus. (Kuusi 1914, 108.) Vuodelta 1762 olevassa asetuksessa todetaan, että

jos joku on omavaltaisesti ottanut viljeltäväkseen niin suuren osan kyläkunnan maasta, ettei muille jää riittävästi maata viljelykseen panta-

vaksi, on asianomaisen viljelysmaata tarpeellisessa suhteessa pienennettävä tai se kokonaan liitettävä yhteismaahan (Kuusi 1914, 108).

Pelto katsottiin laillisesti raivatuksi silloin, kun se oli tehty katselmuksen mentyä ohi kihlakunnan oikeuden luvalla. Pelto oli laillisesti raivattu myös silloin, jos naapurit eivät valittaneet pellon teosta. (Kuusi 1914, 108.)

Vuoden 1775 isojakoasetuksen mukaan tilukset voidaan jakaa siten, että yhteen lohkoon tulee jokaista tiluslajia. Ehtona oli, että kenellekään ei tullut tämän takia vahinkoa. Jos jollekin aiheutui tällaisesta jaosta vahinkoa, tilukset oli eriteltävä kaikille enintään neljään osaan. Yksi maansaaja voi saada maansa yhtenä lohkona, vaikka toiset maansaajat saisivatkin lohkonsa useammassa osassa. Tämä yhdelle annettava lohko ei kuitenkaan saanut olla parhainta ja hyväkasvuisinta maata ja naapureilta ei saanut viedä heidän osuuttansa. (Kuusi 1933, 68.)

Isojaossa yhden talon pellot ja niityt sijoitettiin lähelle taloa yhtenä lohkona tai joi-nakin lohkoina (Kuusi 1914, 1). Isojako alkoi Pohjanmaalla ensimmäisenä Laihian ja Isonkyrön kunnissa (Kuusi 1914, 99). Kun isojakoa alettiin tekemään, ensin jaettiin pellot. Vasta lopuksi tehtiin niittyjen ja metsien jako. Deputatsio tarkasti kaikki jaot erikseen. Tästä poikkeuksena tehtiin Koivulahdella pellon- ja niitynjako yhtä aikaa. Kun isojakoa tarkastettiin, edettiin kylä kerrallaan. Jokaisesta kylästä saivat kaikki talolliset sanoa sanansa isojaosta. Maiden jako suoritettiin Pohjanmaalla uuden manttaalin tai vanhan nautinnon pohjalta. (Kuusi 1914, 103–106.)

Jos maanomistajalla oli ollut maat jo ennen isojakoa yhtenä lohkona, ei isojaon aikana lohkottu hänelle pienempiä paloja. Jos kaikille olisi isojaossa yritetty antaa pellot yhtenä lohkona, olisi toisten maanomistajien pellot tulleet kauas kylästä ja toisten lähelle kylää. Tästä johtuen pellot annettiin usein ei yhtenä lohkona, vaan 2:na–4:nä tai useampanakin lohkona maanomistajille. Siellä, missä peltoja ei ollut paljon, oli ihmisten mielipiteiden vuoksi jaettava pellot jokaiselle kahdessa

lohkossa. Näin peltolohkoista ei tullut kooltaan liian pieniä. Missään ei tosin sanottu, että kuinka pieni peltolohko sai olla. (Kuusi 1914, 127.)

Jyvityksessä keskenään vaihdettavien maiden oli vastattava hyvyydeltään toisiaan edes jossakin suhteessa. Jos maansaajat eivät muuten olleet tyytyväisiä jyvitykseen, täytyi maa osittaa maansaajien kesken pienempinä lohkoina. Vaihtoehtoisesti köyhin ja turhin takamaa oli määrättävä kaikkien yhdessä omistamaksi maaksi. (Kuusi 1933, 21.)

Taajaan asutuissa kylissä, missä oli paljon taloja, isojako oli ongelmallinen. Isojako saattoi näissä kylissä muodostua eriarvoiseksi eri maanomistajille, ja kuitenkin epätasa-arvoa ei pystytty korjaamaan. Tällaisissa tilanteissa lohkot oli niin haluttavissa jaettava arvalla. Pohjanmaalla oli kuitenkin käytössä tällaisissa tilanteissa tontinmuutto. Isojakoasetuksessa sanottiin, että jos joku tahtoi siirtyä asumaan lähemmäksi hänelle isojaossa annettavaa maata, oli toisten nyt tilavammin asumaan pystyvien kyläläisten autettava muuttajaa työssä ja lahjoitettava hänelle rakennustarpeita ja rahaa sopimuksen tai arviomiesten päätöksen mukaisesti. Jos edellä mainitusta ei muuten päästy yhteisymmärrykseen, oli asia annettava tuomarin päätettäväksi. (Kuusi 1933, 22.)

Viljelysmaat ja metsät jaettiin arvalla, jos kaikkien arpaan osallistuvien tahojen hyöty palstoista olisi ollut sama tai jos jakoa ei muuten voitu suorittaa osallisten mielen mukaan. Niityt jaettiin siten, että jokainen maanomistaja sai sekä kotoniittyjä että ulkoniittyjä. Niittyjä ei myöskään saanut luovuttaa maanomistajille liian pieninä lohkoina. Pelto- ja niittylohkot haluttiin isojaossa aina sijoittaa niin lähelle taloa kuin mahdollista. Jos maanomistajalla oli peltoja joen kummallakin puolella, oli vaikeaa saada sijoitettua maita samalle puolelle jokea. Tällöin asia ratkaistiin siten, että jos maita ei mitenkään saanut sijoitettua yhdelle puolelle jokea, ne maanomistajat, jotka asuivat lähellä joen yli kulkevaa siltaa, saivat omistukseensa peltoja joen kummaltakin puolelta. (Kuusi 1914, 127–130.)

Kun peltoja jaettiin, yritettiin joka talolle antaa yksi peltolohko talon läheltä. Mitä lähempänä taloa annettu peltolohko oli, sitä kauempana talon muut pellot sitten sijaitsivat. Kun takamaita jaettiin, huomioitiin kaikki muut omistetut maat, paitsi ei peltoja ja niittyjä. Kun takamaita jaettiin, jaettiin kylänmäki, laidun, suot ja metsät. Laitumilla ja metsissä oli käytössä yhteisomistustakin. Kylänmäestä jaettiin tavallisesti jokaiselle maanomistajalle tonttimaata ja muutakin maata, kuten viljelysmaata kaalia ja tupakkaa varten. Kun laidunmaita annettiin maanomistajille, huomioitiin maiden erilainen arvo. (Kuusi 1914, 130–132.)

Isojaon tarkastustilaisuudessa tarkasteltiin vaihdettavien peltojen kuntoa. Jos maata antavan henkilön pellot olivat huonommassa kunnossa kuin ne pellot, joita hän sai tilalle, piti huonomman pellon antajan ajaa muutamia kymmeniä tai satoja kuormia lantaa huonommille pelloille, avata huonokuntoisia ojia tai antaa rahallinen hyvitys. Tätä tapaa noudatettiin Pohjanmaalla. (Kuusi 1933, 37–38.)

Ennen isojakoa oli paljon peltoja, joille ei mennyt teitä. Isojaossa huolehdittiin siitä, että teitä meni myös niille peltolohkoille, joille ei pystytty menemään yleisiä teitä pitkin. Teitä tehtiin ihmisten toivomusten mukaan myös muualle. Voitiin esimerkiksi tehdä uusi tie sellaiseen paikkaan, missä ei ollut enää jyrkkää mäkeä haittaamassa hevosen kuorman vetoa, jos hevosella oli raskas kuorma. Myös karjateitä tehtiin ja talviteiden paikat määriteltiin isojaossa. Jos karjakuja kulki jonkun toisen maiden läpi laitumelle, täytyi ainakin joissakin paikoissa karjakujan käyttäjien huolehtia karjakujen kunnosta. Talviteistä maksettiin korvaus, jos talvitiet menivät peltojen ja niittyjen läpi. (Kuusi 1914, 137–138.)

Isojaon aikana haluttiin päästä eroon epämuotoisista lohkoista (Kuusi 1914, 138). Epäsäännöllisen muotoiset maapalat muokattiin säännöllisen suorakaiteen muotoisiksi (Kuusi 1933, 36). Kun palstojen rajoja määritettiin, huomioitiin vanhat valtaajat, joet ja purot. Lohkot jaettiin niiden mukaan, ja jako yritettiin suorittaa niin, että vanhat ojat tulivat lohkojen rajakohtiin. Ojat, jotka eivät olleet ennestään suo-

ria, tehtiin isojaossa suoriksi. Jokaisen, joka sai jotain etua tästä, oli oltava mukana oijien suoristamisessa. Laskuojat tehtiin joka kerta isojen peltolohkojen rajakohtiin. Myös tiet tehtiin lohkojen rajoille. Vesijättömaita jaettiin kaikille niille, joilla oli niihin oikeus, yhtä paljon kuin mitä heillä oli vesijättömaihin oikeutta. (Kuusi 1914, 138–139.)

2.3 Isojaon järjestelyn valtakunnallista historiaa

Vuonna 1848 pantiin alulle jakotoimitus, jossa oli ajatuksena, että kaikki eriluontoiset tilukset oli annettava maanomistajalle yhtä aikaa. Lisäksi tilojen talouskeskuksia haluttiin sijoittaa laajemmalle alueelle isojen viljelyetäisyyksien ja asumisessa ilmenevän tilanahtauden vuoksi. Asetuksella haluttiin sijoittaa paremmin isojaosta johtuen hajallaan ja lomittain sijainneita peltolohkoja. (Myyrä 2000, 8.) Isojaon järjestely saattoi alkaa vain, jos osakkaat sitä pyysivät ollen samalla yksimielisiä jaosta. Silloin maaherra saattoi antaa jakoluvan. Jos osakkaat olivat eri mieltä jaosta, luvan pystyi antamaan vain senaatin oikeusosasto. (Ojanperä 1999, 19.) Isojaon järjestelyn alueeseen kuului noin 1,5 miljoonaa hehtaaria maata (Myyrä 2000, 8).

2.4 Uusjaon valtakunnallista historiaa

Laki uusjaosta tuli voimaan 26.10.1916. Uuden jakolain mukaan kaikki tilanomistajat olivat oikeutettuja olemaan mukana uusjaossa, jos edellytykset täyttyivät. Uusjakoon liittyvää lainsäädäntöä on muutettu joitakin kertoja, esimerkiksi vuonna 1951. Merkittävänä ajatuksena on ollut, että uusjako voidaan tehdä, jos uusjaosta johtuen edut tulevat oleellisesti haittoja suuremmiksi. (Myyrä 2000, 8.) Lisäksi on oltava voimassa jokin kolmesta uusjaon erityisistä edellytyksistä. Ensimmäinen erityinen edellytys on, että uusjaolla on voitava tehdä kiinteistönjaotus paremmaksi ja parantaa kiinteistöjen käyttämistä. Toisena erityisenä edellytyksenä on, että

uusjako tekee olennaisesti paremmaksi kohteen tie- ja kuivatusoloja. Kolmantena erityisenä edellytyksenä on, että uusjako parantaa maatilatalouden kehittämishastosta annetun lain 657/1966 tarkoituksiin hankitun kohdealueen käyttöä. (Majamaa & Markkula 2001, 92.) Uusjakoja on tehty enemmän sellaisilla alueilla, joilla on ollut paljon peltoviljelyä. Erityisesti Pohjanmaalla, jossa tilusrakenne on ollut huono, on uusjakoja tehty enemmän. (Suomela 1950 ja Tenkanen 1979, Myyrän 2000, 9 mukaan.)

Myös torpparilaitoksen synnyllä on ollut merkitystä tilusrakenteen kehityksen kannalta. Vuonna 1895 tuli voimaan sellaiset minimikokosäännökset, joiden avulla osa torppareista sai lunastettua torppansa omaksi pientilaksi. (Myyrä 2000, 9.) Itse torpparilaki, joka tarkoitti lakia vuokra-alueiden lunastuksesta, vahvistettiin vuonna 1918 (Ellilä 1957, Myyrän 2000, 9 mukaan). Pientilavaltaistumista lisäsivät eniten sotien jälkeen voimaan tulleet pika-asetuslaki ja maanhankintalaki (Myyrä 2000, 9). Vuosien 1919–1976 välillä Suomessa tehtiin 1800 uusjakoa. Uusjako oli tehty 1970-luvun loppuun mennessä 891 000 hehtaarin alalle. Tänä aikana noin 3600 maatilan talouskeskusta muutti uuteen tonttipaikkaan. (Suomaa 1983, 119, Ojanperän 1999, 23 mukaan.)

3 TILUSJÄRJESTELY

Tilusjärjestelyiden tarkoituksena on saada tilusten sijainti paremmaksi. Tilusten sijaintia parannetaan vaihtamalla tiluksia maanomistajien kesken. Tilussijoitusten avulla halutaan myös parantaa tilusten käyttöä. (Tilusjärjestely 2009.) Pinnanmuotojen, vesistöjen ja metsien vuoksi luonnonmukaiset lähtökohdat hyvälle tilusrakenteelle Suomessa ovat melko huonot (Myyrä 2000, 10).

Maatilat omistavat runsaasti pieniä lohkoja. Kun maatilat suurenevat, niiden itselleen hankkimat tilukset sijaitsevat pirstaleina. Maatilojen peruslohkoista yli kaksi kolmasosaa on alle kahden hehtaarin suuruisia, ja suurentuvien maatilojen hallintaan tulevat uudet lohkot sijaitsevat keskimäärin kauempana ollen kooltaan pienempiä verrattuna tilan hallussa nykyisin ja jo aiemminkin olleisiin lohkoihin. Lohkokokoa pitäisi pystyä kasvattamaan, jotta yrityskoon suurenemisesta johtuviin tuotannollisiin etuihin pystyttäisiin yltämään. Maatilojen koko isonee 1–2 hehtaarilla vuotta kohden. Lohkokoon suurentuminen edellyttää lohkojen siirtämistä viljelijöiden kesken. (Grannabba 2004, 5, 25.)

Maatilojen lukumäärän pienentyessä palstat eivät aina tule niiden käyttöön, joiden käyttöön ne parhaiten soveltuisivat. Vaikka palstat tulisivatkin niiden käyttöön, joiden käyttöön ne parhaiten soveltuvat, on ongelmana pientä lohkokokoa mukailevien teiden ja ojien aiheuttama peltojen pirstaloituminen. Tilusten pirstoutuminen on suurenevien maatilojen ongelma. Pieneen lohkokokoon kytkeytyneiden tilusteiden ja valtaojien uudistamista ja tyypistämistä vaaditaankin. (Grannabba 2004, 5, 25.)

Tilusjärjestelytoimituksen aloittamista voivat pyytää maanomistajat tai sitten tie-, rata- tai ympäristöhallinto. Tie-, rata- tai ympäristöhallinto voi pyytää tilusjärjestelyn aloittamista, jos tilusjärjestely on tarpeen tie-, rautatie- tai suojeluhankkeen toteutusta varten. Tie-, rautatie- tai suojeluhankkeena voivat toimia maantieliittymien tai tasoristeysten supistamistarve tai suojelualueen hankinta valtiolle maanvaihdon

avulla. Tilusjärjestelyn osapuolina toimivat maanomistajat, maanmittaustoimisto ja muut maankäyttöön perehtyneet asiantuntijat. Hankeuusjaoksi kutsutaan tilusjärjestelyä, jonka avulla toteutetaan liikenneväyliä tai suojelualueita. (Tilusjärjestely 2009.)

Maanomistajat päättävät tilusjärjestelyn tavoitteista. Tilusjärjestelyn tarveselvityksellä selvitetään tilusjärjestelyn mahdollisuutta ja laajuutta. Tarveselvityksessä ovat mukana suunnitellun tilusjärjestelyalueen maanomistajat. Tarveselvitys tehdään ennen tilusjärjestelytoimitusta. Suunnitellun tilusjärjestelyalueen maanomistajien täytyy tehdä tarveselvityshakemus ennen kuin tarveselvitys voidaan aloittaa. Tilusjärjestelytoimitus voidaan aloittaa siinä tapauksessa, jos toimituksen avulla saavutetaan paremmat tilussijoitukset ja jos kohdealueen maanomistajat ovat tilusjärjestelytoimituksen kannalla sekä jos tilusjärjestelytoimituksen hyöty on toimituksesta seuraavia menoja isompi. (Tilusjärjestely 2009.)

Tilusjärjestelyalueeksi tulee se alue, joka mukaan ottamalla saavutetaan maanomistajien tilusjärjestelylle asettamat päämäärät. Tilusjärjestelyalueella voi sijaita sellaisiakin tiluksia, joilla kiinteistöjaotus pysyy samana kuin mitä aiemminkin. Tällaisten tiluksien omistajat eivät joudu maksamaan mitään paitsi siinä tapauksessa kuin jos ovat osallisina tie-, kuivatus- tai muissa peruseräparannushankkeissa. Tilusjärjestelyn seurauksena kohdealueella saadaan uusi kiinteistöjaotus ja mahdollisesti teitä. Kuivatustyötkin voivat olla ajankohtaisia tilusjärjestelyn yhteydessä. (Tilusjärjestely 2009.)

Jakosuunnitelmasta käy ilmi tilusjärjestelyn sisällitys. Maanomistajat, maanmittaustoimisto ja muut maankäytön asiantuntijat miettivät yhdessä jakosuunnitelman sisällön. Jakosuunnitelmaa tehtäessä huomioidaan lisäksi kunnan ja muiden viranomaisten kohdealueelle aikomat mahdolliset suunnitelmat ja hankkeet. Tilusjärjestelyyn sovelletaan kiinteistönmuodostamislain uusjakoon liittyviä pykäläitä, joiden

perusteella voidaan pyytää muutosta toimituksessa tehtäviin päätöksiin esimerkiksi alueen laajuudesta tai jakosuunnitelmasta. (Tilusjärjestely 2009.)

Valtiolta voi saada korvauksia tilusjärjestelyn aikana. Myös tilusjärjestelyyn liittyviin perusparannuksiin voi saada korvausta. (Tilusjärjestely 2009.)

Valtion tilusjärjestelykohtainen tukipäätös tiedetään silloin, kun hankkeen aloittamisesta päätetään (Tilusjärjestely 2009).

Tilusjärjestelyn aikana saadaan tilusjärjestelyyn ja perusparannuksiin liittyvät korvaukset valtiolta. Maanomistajat joutuvat maksamaan valtiolle tilusjärjestelyn jälkeen tukipäätöksen mukaisen osan tilusjärjestelyn ja tilusjärjestelyyn liittyvien perusparannusten kulungeista. (Tilusjärjestely 2009.)

Aikaisemmissa tilusjärjestelytoimituksissa on haluttu lisätä maa- ja metsätalouden toimintavalmiuksia ja vähentää menoja. Uudemmissa uusjaoissa on lisäksi ollut tavoitteena muitakin seikkoja. Uudentyyppisiä uusjakoja on meneillään kymmeniä. Tilusjärjestelytoimituksissa kohdealueet määritetään aikaisempaa pienemmiksi kooltaan. Uusjaossa tehtävät toimenpiteet käyvät ilmi tarveselvityksestä. Uusjako yritetään suorittaa keskimäärin alle viidessä vuodessa. Tilusten vaihto suoritetaan ennen tilusjärjestelytoimituksen loppua ja uudet tilukset saadaankin käyttöön parin vuoden kuluessa uusjaon alkamisesta. (Tilusjärjestely 2009.)

Kun peltoaukealle tehdään uusia maanteitä, tilusten käyttäminen tulee hankalamaksi. Maantietoimituksessa korvataan aiheutuneet haitat. Kauhavan Otonnevilla järjestettiin tiluksia tien teon kanssa yhtä aikaa ja valtion maanostojen ansiosta vastikemaata pystyttiin antamaan kaikille vastikemaata haluaville. (Tilusjärjestely 2009.)

4 JYVITYS

Jyvitys tarkoittaa tilusten suhteellista arviointia (Majamaa & Markkula 2001, 100). Jotta jyvitys voidaan suorittaa, on ensin jaettava erilaiset tilukset ja annettava jokaiselle tilukselle jyväluku, joka kertoo tiluksen arvon verrattuna muiden tilusten arvoihin (L 12.4.1995/554). Se, että kaikki tilukset arvioidaan samanarvoisiksi, voidaan tehdä vain poikkeustapauksissa. Jyvitykseen voidaan hakea muutosta samalla, kun on käynnissä muutoksenhaku jakosuunnitelmaan. (Majamaa & Markkula 2001, 100.)

Jyväluku kerrotaan raha-arvoisena tai suhteellisena arvona. Pellon jyväluku määritetään käyttämällä kauppaa-arvoa tai kestäväää tuottokykyä. (Majamaa & Markkula 2001, 101.) Kun jyvälukua arvioidaan, huomioidaan tiluksen käyttötarkoitus, käyttömahdollisuudet, laatu, sijainti ja muut tiluksen arvoa koskettavat tekijät (L 12.4.1995/554).

Jos samassa toimituksessa tiluksia jyvitetään eri perusteiden mukaan, on eri perusteiden mukaan jyvitetty tilukset verrattava keskenään kauppaa-arvon tai tuottoarvon mukaan. Jos pellon tai muun maatalouskäytössä olevan tiluksen jyvityspäusteena pidetään tiluksen käyttöä maatalouteen, määritetään jyväluku kestävään tuottokäyvyn päusteella. (L 12.4.1995/554.)

Jyväluvut voidaan muuttaa jyvitysarvoiksi kertomalla jyväluku tiluskuvion pinta-alalla. Kuvioittaiset ja tiloittaiset jyvitysarvot nähdään jakokirjasta ja nautintaselielmästä ja jakokirjan osittelusta nähdään, miten jaettavien tilojen kokonaisjyvitysarvo ryhmitellään jakoperusteen mukaisesti jako-osakkaille. (Majamaa & Markkula 2001, 102.)

5 ISOJAON JÄRJESTELY JURVASSA

5.1 Isojaon järjestelyn alkuvaiheet

Koska isojako oli tehty Jurvan kunnassa puutteellisesti, kehoitettiin komisionimamittari Karl Löfströmiä poistamaan puutteellisuus seivästämällä ja pyykittämällä rajalinjat vuonna 1888. Kokouksessa toimitusmaamittari ehdotti jaon uusimista kokonaan, ja sitä kannatti 52 maanomistajaa joko omana kantanaan tai valtakirjalla jonkun toisen maanomistajan puolesta. Useimmat osakkaat olivat kuitenkin jaon kokonaan uusimista vastaan. Lääninmaamittari ja kuvernööri olivat jaon täydellisen uusimisen kannalla ja asia vietiin vielä Keisarillisen Senaatin päätettäväksi. (Sarvi 1915, 25.)

Keisarillisen Senaatin 12.11.1889 antaman päätöksen mukaan Laihialla ja Jurvassa piti tehdä täydellinen isojaon järjestely. Isojaon järjestelyn ulkopuolelle jäivät ainoastaan Jokioisten kylä ja Poolan talo Sarvijoen kylässä. Ylihallituksessa tehtiin koko jaettavan alueen kattava yleissilmäyskartta mittakaavassa 1:20000 sekä tehtiin ohjeet maanmittausvirkamiehiä varten. Isojaon järjestelyä ohjaamaan määrättiin aluksi lääninmaamittari ja jakoa toimittamaan maanmittausvirkamiehet. (Sarvi 1915, 32–33.) Isojaon järjestelyn johto siirtyi joitakin kertoja eri miesten käsiin (Sarvi 1915, 36–37).

5.2 Isojaon järjestelyn valmistelu

Jakoalueen rajat, tarvittavat tilusvaihdot ja rajojen oikomisiet tehtiin vuosina 1891–1895. Vesijättöalueiden rajat määritettiin Jurvanjärvellä vanhojen rantapenkkojen, ja rantapenkkojen puuttuessa, karttojen avulla. Vesijättöalueita aiemmin hyödynneet maanomistajat tahtoivat pitää vesijätöt itsellään heille tulevien veronalaisten

tilusten osuuden lisäksi. Muiden tilanomistajien mielestä vesijätöt olisi pitänyt saada koko jakokunnan omistukseen. Koska omistusoikeudesta oli kiistaa, toimitusmaamittari rajasi vesijättöalueet isojaon järjestelyn ulkopuolelle. Vuosina 1894–1895 tehtiin ”ulkoalueitten vaihtoja ja muita tilusvaihtoja” sekä Jurvan kunnassa Järvenpään kylän vesijättöalueen vaihtoja. (Sarvi 1915, 40–41.)

Tilukset mitattiin vuosina 1890–1891 (Sarvi 1915, 41). ”Tilusten jyvitys” suoritettiin 1892–1893. Nautintaselitys tehtiin jyvityksen jälkeen vuonna 1893. Nautintaselitys katsastettiin vuosien 1893–1896 aikana eri kokouksissa. (Sarvi 1915, 46.)

5.3 Isojaon järjestelyn toimitus

Isojaon järjestelyssä pellot halottiin jaettavan manttaalin perusteella. Ne tilalliset, jotka olivat saaneet sovintojaolla ennen järjestelyä halottuja maita, saivat valita, tahtoivatko he peltoa ja niittyä vanhan nautintaoikeuden perusteella samalla saaden metsää manttaalin täyteenä vai tahtoivatko he, että pellot, niityt ja metsät annetaan heille manttaalin mukaan. Toimitusmaamittari kannatti talon osakkaiden keskinäisissä riitatapauksissa ensimmäistä vaihtoehtoa. Sovintojaolla erotellut tilat käyttivät usein miten viimeistä vaihtoehtoa. (Sarvi 1915, 54–55.)

Palstojen sijoitteluun liittyviä kysymyksiä pohdittiin joulukuusta 1896 joulukuuhun 1898. Talojaan halusi siirtää Jurvassa 27 talollista. (Sarvi 1915, 55.) Jurvassa muutettiin tilojen paikkoja 40,6 prosentilla kaikista tiloista. Siirretyistä tilojen paikoista tuli kylän pelloille 68,5 prosenttia. (Sarvi 1915, 60.)

Kartalla tehtiin ehdotettu jako Jurvassa 1898. Kesällä ja syksyllä vuonna 1898 esiteltiin ehdotettu jako kartalla osallisille ja osallisille annettiin tilaisuus tehdä jaosta muistutuksia. Toimitusmaamittarit sanoivat mielipiteensä muistutuksista maanmittaustöiden tarkastajan ollessa paikalla. Tämän jälkeen suoritettiin kartalla tehdyssä

jaossa ne muutokset, jotka toimitusmiehet näkivät tärkeiksi. Korjattu jako esiteltiin osallisille ja jaosta tehtiin uusia muistutuksia. Valitukset menivät maanjako-oikeuden käsiteltäviksi. Maanjako-oikeus antoi päätöksensä valituksista 1899. Maanjako-oikeuden päätöksistä valitti vielä osa tiloista Keisarilliseen Senaattiin, joka antoi päätökset vuonna 1901. Tämän jälkeen suoritettiin muutokset jaossa. Näin jako oli tullut kartalla valmiiksi. (Sarvi 1915, 61.)

Jakorajat paalutettiin kedolla 1901–1902 ja jakorajat pyykitettiin 1901–1903 (Sarvi 1915, 68). Välisuoritukset tehtiin Jurvassa vuosina 1901–1902 (Sarvi 1915, 81). Vuonna 1904 oli yleinen kokous, jossa ilmoitettiin lopulliset välisuoritukset ja tilusvaihdot. Osalliset saivat valittaa välisuorituksista ja tilusvaihdosta. Jaonjärjestelyn piirissä olivat olleet Jurvanjärven vesijättömaat ja maanviljelijöitä Jurvan pitäjän Sarvijoen lohkokunnassa. Maanjako-oikeus käsitteli valitukset vuosina 1904–1905. Osa osakkaista valitti maanjako-oikeuden päätöksestä Keisarilliseen Senaattiin. Keisarillinen Senaatti ilmoitti ratkaisunsa valituksista tammikuussa 1908. (Sarvi 1915, 69–71.)

Maanjako-oikeuden 1905 tekemät päätökset sekä Keisarillisen Senaatin antama ratkaisu pantiin täytäntöön kesällä 1908. Yksi maanomistaja teki valituksen tästä vaiheesta. Maanjako-oikeudessa heinäkuussa 1909 tämä maanomistaja kuitenkin sopi asiasta jakokunnan muiden osakasten kanssa. Tästä sovinnosta tehtiin päätös maanjako-oikeudessa kenenkään tekemättä myöhemmin päätöksestä valitusta. Jaonjärjestely tuli laillisesti voimaan ja vahvistettiin kihlakunnan oikeudessa sekä kirjattiin maarekisteriin 1909. Näin toimitus oli ohi 1909. Neljä maanomistajaa teki valituksen ”toimituksen kihlakunnanoikeudesta vahvistamisesta Hovi-oikeuteen” ja myöhemmin Senaattiin, jossa valitus kuitenkin hylättiin 1911. (Sarvi 1915, 71–72.)

6 JURVANJÄRVEN KUIVATUS

6.1 Jurvanjärven kuivatuksen alkuvaiheet

Jurvanjärvellä alettiin alentaa veden pintaa jo 1750-luvulla. Tarkoituksena oli saada lisää laidunta rannoilta käyttöön. Laihian kirkkoherra Samuel Wacklin oli ajamassa järven kuivatusta, ja hänen toimestaan oli miehiä kaivamassa kanavaa. Jurvalaiset korvasivat Wacklinille hänelle aiheutuneet menot, ja Wacklin jätti kuivatushankkeen sikseen. (Jurvan seurakuntahistoria, 23–103, Ristiluoman 1998, 3 mukaan.)

Kanavan vaikutuksesta Jurvanjärvellä alkoi kasvaa järvikorte, jota kuivatettiin järven korkeammilla rannoilla järven alavissa paikoissa makaavan 40–50 senttimetrin paksuisen vesikerroksen vuoksi. Keväisin ja syksyisin vesijätön alueelle nousi vesi. Vedenpinta vesijätössä aleni sitten, kun tulvavedet olivat menneet merelle. (Vaasan vesipiirin arkistolehtiö, Ristiluoman 1998, 4 mukaan.)

6.2 Isojako vuonna 1758

Isojaossa vuonna 1758 Jurvanjärvi oli lohkottu kahteenkymmeneen jakoryhmään. Jakoryhmät laativat osakseen tulleista lohkoista kantatiloja, jotka sisälsivät yhden manttaalin. Teuvan seurakunnan osa Järvenpään kylä oli oma jakoryhmänsä. Kun järvenlaskuyhtiötä pantiin alkuun, yhtiön osakkaiksi tulivat jurvalaiset ja maaherran päätöksellä vuonna 1807 myös Järvenpään kylän asukkaat. (Vaasan vesipiirin arkisto, Ristiluoman 1998, 4 mukaan.)

6.3 Järvenkuivatuksen alkusuunnitelmat

Oli vaarana, että Jurvanjärvestä olisi saattanut tulla suota ja että järven alue olisi saattanut tulla hyvin hallanaraksi niityksi, jos järvi olisi ollut jatkuvasti vesijätömaana (Vaasan vesipiirin arkisto, Ristiluoman 1998, 5 mukaan). Vuonna 1896 oli järviseuran kokous. Kokouksen aiheena oli Jurvanjärven vesijätöalueen käyttäminen hyväksi paremman heinäsadon saamiseksi. Kokouksen tuloksena järviseurolöi lukkoon päätöksen, jonka mukaan vesijätön hyödyntämisestä ilmoitettaisiin kuvernöörille. Samalla haluttiin anoa tarkastusta Jurvanjärven vesijätön asiailtilasta. Anomuksen jälkeen tehtiin tarkastukset ja kenttätutkimukset vuosina 1897 ja 1898. Lopullinen suunnitelma saatiin aikaan vuonna 1899. (Vaasan vesipiirin arkisto ja historia, Ristiluoman 1998, 5 mukaan.)

Neoviuksen suunnitelman mukaan Rintakoskea haluttiin laskea noin 1–1,5 metriä. Pohjaleveydeksi haluttiin neljä metriä. Kanavan reunoille haluttiin rakentaa tukimuuri 430 metrin matkalle estämään mahdollinen maan valunta. Suunnitelman mukaan saatiin hyötyalaksi 1313 hehtaaria. Pirttikylässä ja Närpiössä olisi ollut kohonnut tulvariski siksi, että kuivatuksen tuloksena olisi poistunut tulvavesien varastointipaikkoja. (Vaasan vesipiirin arkisto, Ristiluoman 1998, 6 mukaan.)

Jurvalaiset talonpojat antoivat vuonna 1908 Neoviuksen suunnitelman perusteella anomuksen järven kuivatuksesta Vaasan läänin kuvernöörille. Kuvernöörin välipäätöksen johdosta suoritettiin välikatselmus 1911. Järveä tutkittiin vuosi 1911. Tutkimuksissa selvitettiin järvestä etenevän joen tilannetta alajuoksulle asti ja myös itse järven tilannetta. Veden korkeuksia tutkittiin vuosina 1911–1921. Lopullinen insinööri Tirrin laatima suunnitelma esitettiin järviseuralle vuonna 1913. (Jurvan kunnan arkisto, Ristiluoman 1998, 6 mukaan.)

Vuonna 1913 järviseurolanoi hyödyn arviota järvestä. Vaasan maanviljelysinsinööri teki hyödyn arvioimisen ja kannattavuuslaskelman. Insinööri Tirrin suunnitel-

maan lisättiin aie tehdä säännöstelypato järven eteläjuoksulle. Jurvan talonpojat eivät halunneet tehdä säännöstelypatoa, vaan tulivat siihen tulokseen, että tekisivät padon rakentamisesta halutessaan uuden anomuksen. (Jurvan kunnan arkisto, Ristiluoman 1998, 7 mukaan.) Hyöty- ja kannattavuuslaskelmat saatiin valmiiksi 1916 (Vaasan vesipiirin arkisto, Ristiluoman 1998, 7 mukaan). Jurvanjärvelle saatiin laskeuttamislupa ja avustusehdot vuonna 1919 ja tarkistettu kustannusarvio sekä varat vesipinnan alentamiseen vuonna 1921 (Jurvan kunnan arkisto, Ristiluoman 1998, 7 mukaan).

6.4 Jurvanjärven ensimmäinen kuivatus

Jurvanjärven ensimmäisen kuivatuksen työt alkoivat Rintakoskelta vuonna 1922. Hevosvetoisilla vaunuilla vedettiin kaivausmaa pois jokiuoman pohjalla sijaitsevia raiteita pitkin. Kun rannat olivat mataloituneet, kaivausmaat vietiin pois työntökärriillä. Ketjuruoppaajaa käytettiin kaivauksissa Rintakoskelta Luodolle asti. Työt loppuivat vuonna 1925. (Vaasan vesipiirin arkisto, Ristiluoman 1998, 8 mukaan.) Vuonna 1926 valmistui pato kanavaan (Alanen 1998, Ristiluoman 1998, 8 mukaan).

Järvessä tehtiin maiden jako vuonna 1926, jolloin järvelle muodostui vakituisia yhtenäisiä palstoja. Lohkot jaettiin manttaaliluvun perusteella. Jos oli iso manttaaliluku, annettiin jako-osuus järvestä. Jako tehtiin pitäjän rajan mukaisesti. Järvenpään kyläläisille tuli pienempi jako-osuus verrattuna kirkonkyläläisiin ja niemenkyläläisiin. (Vaasan vesipiirin arkisto, Ristiluoman 1998, 8 mukaan.)

6.5 Jurvanjärven täyskuivatus

Viljelijät olivat tyytymättömiä aiempiin kuivatushankkeisiin, sillä peltoja oli hankala viljellä. Viljelijät jättivätkin Vaasan insinööripiirille anomuksen vesijätön kuivaamisesta täysin viljeltäviksi pelloiksi. Insinööripiiri anoi vuonna 1938 maataloushallitukselta, että järvi kuivattaisiin lopullisesti. Vuonna 1938 tehtiin myös järvipohjan kuviointi ja pintavaaitukset. (Jurvan kunnan arkisto, Ristiluoman 1998, 11 mukaan.) Vesijätön kuivatussuunnitelma tehtiin vuonna 1947. Sodan vuoksi suunnitelmia tehtiin lisää vasta 1950-luvun alussa. Insinööri Kukkula laati alustavan suunnitelman, joka lähti liikkeelle Rintakoskelta. Tähän suunnitelmaan kuului Tainusluoman perkaus. (Vaasan vesipiirin arkisto, Ristiluoman 1998, 11 mukaan.) Koska Kukkula sairastui, ”järjestelyn kokonaissuunnitelma siirrettiin maataloushallitukselle” (Vaasan vesipiirin arkisto, Ristiluoman 1998, 11 mukaan).

Tulvat olivat Tainusluoman kohdalla keväisin vaikeita, sillä vesi ei edennyt Jurvanjärveen. Perkaushanke saatiin valmiiksi 1957 ja tämän jälkeen tulvatilanne oli alaja yläjuoksulla hyvä. (Vaasan vesipiirin arkisto, Ristiluoman 1998, 11 mukaan.) Maataloushallitus tuotti Jurvanjärveen liittyvän vesioikeuskäsittelyn vuonna 1956, ja suunnitelma tuli valmiiksi vuonna 1959. Suunnitelmasta kävi ilmi, että järvi oli jaoteltu osiin prosentteina. (Jurvan kunnan arkisto, Ristiluoman 1998, 12 mukaan.) Jurvanjärven vesijätön kuivatustyön rahoitusehtojen vahvistamisesta annettiin päätös lokakuun 29. päivänä 1963 (Maataloushallituksen päätös 1963, Ristiluoman 1998, 12 mukaan).

Työsuunnitelmassa sanottiin, että

Närpiönjokea ruopataan Närpiön puolelta yhteensä 5,4 kilometriä, Pirttikylän ja osittain Jurvan puolelta 19,8 kilometriä, Jurvanjärven kanavaa Peltokosken myllystä alkaen 13 kilometriä. Rakennetaan säännöstelypato Rintakoskeen, kaivetaan Tupen-, Kestin- ja Peuranluoman oikaisu. Yläjuoksulle rakennetaan Kivi- ja Levälammen tekoal-

las säännöstelypatoineen ja Jurvanjärven koko ojitus suunnitelman mukaisesti. (Jurvan kunnan arkisto, Ristiluoman 1998, 12 mukaan.)

Jurvanjärven järjestelystä saatiin vesistötoimikunnan ratkaisu 1962. Päätöksestä käy ilmi, että kuivatustyöt on saatava alkuun kahden vuoden kuluessa siitä, kun ratkaisu on tullut lailliseksi. Kuivatustyöt on tehtävä loppuun kymmenen vuoden kuluessa sen jälkeen, kun ratkaisu on tullut lailliseksi. (Jurvan kunnan arkisto, Ristiluoman 1998, 15 mukaan.) Kuivatustyöt saatettiin käyntiin rakentamalla Tupen- ja Kestiluoman varakanava vuonna 1961 (Marttila 1998, Ristiluoman 1998, 15 mukaan). Närvihoen alajuoksun neljän kilometrin perkaus tehtiin 1964. Keskiuoksun perkaus tehtiin 20 kilometrin matkalle Ylimarkun ja Järvenpään välille. Järven kanavan ruoppausta tehtiin kolmentoista kilometrin matkalle Peltokoskesta Pyörniin. (Vaasan lehti 1964, Ristiluoman 1998, 16 mukaan.) Järvenpäähän tehtiin säännöstelypato (Alanen 1998, Ristiluoman 1998, 17 mukaan). Vuonna 1967 aloitettiin ojitustyöt (Järviyhtiön kokouspöytäkirja 1967, Ristiluoman 1998, 17 mukaan).

Ojitussuunnitelman mukaan sivuoijien poikki menisi rantaojia. Rantaojista vesi menisi pääkanavaan. Järven alapuolinen alue olisi tarkoitettu viljeltäviksi pelloiksi. Järven keskiosaan kolmensadan metrin etäisyydelle kanavasta rakennettaisiin samaan suuntaan meneviä poikkiviemäreitä. Pääkanavan vierustaan tulisi viljelysteitä. (Vaasan vesipiirin arkisto, Ristiluoman 1998, 17 mukaan.) Järven keskiosaan tehtiin viljelystiesilta (Järviyhtiön kokouspöytäkirja 1972, Ristiluoman 1998, 18 mukaan). Järven lopullinen ojitussuunnitelma valmistui vuonna 1973, ja hankkeen hyötyalue oli 1442,42 hehtaaria (Jurvan kunnan arkisto, Ristiluoman 1998, 18 mukaan). Järjestelyn loppukokous oli vuonna 1979 (Hiipakka 1998, Ristiluoman 1998, 18 mukaan). Vuonna 1988 pidettiin kokous, jossa tehtiin päätös hakea hakemuksella pääkanavan puhdistamista (Järviyhtiön kokouspöytäkirja 1988, Ristiluoman 1998, 20 mukaan). Vuonna 1996 tehtiin päätös sivuhaarojen puhdistuksesta ja jyvityksestä (Alho 1998, Ristiluoman 1998, 20 mukaan).

7 JURVANJÄRVEN TILUSJÄRJESTELY

7.1 Tilusjärjestelyn taustaa

Jurvanjärven alueen pellot olivat jaettuna vesistöosuuksien mukaan sokin sokin. Nuoret viljelijät olivat epävarmoja siitä, mikä on heidän maataan. Jurvanjärven omistukset jakautuivat siten, että Jurvanjärven pohjoispäässä asuvat omistavat Jurvanjärven pohjoispään maat ja järven eteläpäässä asuvat omistavat eteläpään maat. (Seres 2009.)

Jurvassa oli ongelmana maatilojen tilusrakenteen hajanaisuus. Ongelma paheni maanomistajien ostaessa ja vuokratessa uutta maata itselleen. Peltomaiden tilusjärjestelyllä ja tilusjärjestelyn yhteydessä toteutettavilla perusparannuksilla voidaan alentaa tilussijoituksesta ja lohkokoosta tulevia menoja. Jurvanjärven tilusjärjestelyalueella on peltoa 914 hehtaaria. Alueella tuotetaan enimmäkseen viljaa. (Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen tarveselvitys ja rahoitusesitys 2002, 2.)

Jurvanjärven tilusjärjestelyalueella on 487 peltolohkoa. Tilusjärjestelyhankkeessa hankealue on jaettu neljään osaan, Rintapäähän, Koivistoon, Tupenkylään ja Rannankylään. Näitä neljää osaa erottaa toisistaan Jurvanjärven lasku-uoma Leväjoki ja Jurvan keskustaan vievä yleinen tie. Muuten näiden neljän osan aluerajat kulkevat suurin piirtein vanhan järvalueen rantaviivaa. (Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen tarveselvitys ja rahoitusesitys 2002, 2.)

7.2 Jurvanjärvelle tehdyn tarveselvityksen eteneminen

Jurvanjärven tilusjärjestelyhanke on pantu toimeen Maanmittauslaitoksen uuden tilusjärjestelystrategian mukaan. Tilusjärjestelyhankkeen vaiheita ovat olleet tiedot-

tamisvaihe, valmisteluvaihe, toimenpide-ehdotusvaihe, toteuttamiskelpoisuuden selvitysvaihe ja rahoituksen hakemisvaihe. Tilusjärjestelyhankkeesta on tehty selvitysraportti. (Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen tarveselvitys ja rahoitusesitys 2002, 2.)

7.2.1 Tiedottamisvaihe

Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen tiedottamisvaihe lähti käyntiin Jurvan kunnan ja kahden maanomistajan kirjallisen hakemuksen perusteella. Tiedottamisvaiheen aluksi pidettiin tammikuussa 2001 tiedotus- ja keskustelutilaisuus Jurvan kunnantalolla. Paikalla oli Maanmittauslaitoksen edustajia, TE-keskuksen edustaja ja maanomistajia sekä muita henkilöitä. Neljän maanomistajan ehdotuksesta tilusjärjestelyhankkeessa menttiin valmisteluvaiheeseen. TE-keskus teki tarjouksen, että se voisi ostaa maata, joka sitten annettaisiin tilusjärjestelyn aikana lisämaaksi lisämaata tahtoville. (Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen tarveselvitys ja rahoitusesitys 2002, 2–3.)

Eräs tilusjärjestelyhanketta vastustava henkilö halusi Järvenpään tilaisuudessa saada hankkeen selvittelyn loppumaan. Hän oli sitä mieltä, että maanomistajia viedään pakolla mukaan tilusjärjestelyyn. Tämän henkilön mukaan tiet ja kuivatukset olivat hyvällä tolalla. Esiintyi myös sellaisia puheenvuoroja, joissa tuotiin esiin, että selvittelyä pitäisi tehdä edelleen. Useissa paikoissa oli ongelmana, että sillat ja rummut voivat mahdollisesti luhistua. Myös puron perkaaminen ja sen rahoitus koettiin pulmallisena. Tilaisuudessa kerrottiin, että tilusjärjestelyhankkeen valmistelu eli ”selvitys tilusrakenteen parantamistarpeista ja –mahdollisuuksista” on toteutettava jopa yhden maanomistajan sitä halutessa. (Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen tarveselvitys ja rahoitusesitys 2002, 4.)

7.2.2 Valmisteluvaihe

Jurvan kunnantalolla tammikuussa 2001 pidetyssä tiedotus- ja keskustelutilaisuudessa 18 maanomistajaa anoi maanmittaustoimistolta, että maanmittaustoimisto tekisi edelleen tilusjärjestelyn yksityiskohtaisempaa selvitystä (Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen tarveselvitys ja rahoitusesitys 2002, 2). Tämän jälkeen alkoi hankkeen valmisteluvaihe, jossa tehtiin maanomistajille kysely maaliskuussa. 250 maanomistajaa sai kyselyn, ja heistä 61 prosenttia vastasi kyselyyn. (Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen tarveselvitys ja rahoitusesitys 2002, 4.)

Kyselyn tulokset käytiin läpi tiedotustilaisuudessa kesäkuussa 2001. Kyselyyn olivat vastanneet jonkin verran enemmän alueen eteläpuolen maanomistajat. Hankealue on noin 1424 hehtaaria jakautuen siten, että peltopinta-ala on noin 950 hehtaaria ja metsäpinta-ala noin 473 hehtaaria. Kyselyn vastauksista kävi ilmi, että 39 prosenttia vastanneista oli kiinnostunut kuivatuksen parantamisesta ja 32 prosenttia alueen kehityksestä. Vastanneista 81 prosenttia tahtoi maidensa säilyvän entisillä paikoillaan ja 61 prosenttia tahtoi maillensa menevien teiden pysyvän entisellään. (Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen tarveselvitys ja rahoitusesitys 2002, 4.)

Kyselyyn vastanneista hankkeesta ei-kiinnostuneista maanomistajista iso osuus omistaa yhden palstan tai omistaa vain vähän maata. Kyselyssä selvitettiin hankkeesta kiinnostuneita, ja nämä kiinnostuneet omistivat reilut 61 prosenttia vastaajien pinta-alasta. Kyselyn mukaan ”tilusvaihdolle (pienet yksittäiset palstat) ja maanvälitystoiminnalle” oli kysyntää. (Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen tarveselvitys ja rahoitusesitys 2002, 5.)

Hankealueen valtaojiston sanottiin olevan kunnostuksen tarpeessa, samoin myös rapistuvien siltojen. Joen perkausta ei tilusjärjestelyhankkeen aikana luvattu tehdä varojen puutteessa. Toimenpide-ehdotusta tehtäessä selvitettiin ensiksi tilusjärjes-

telymahdollisuudet lohkojensa lukumäärän pienentämistä halunneille maanomistajille. Samanaikaisesti selvitettiin edellytykset tehdä muita parannuksia. (Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen tarveselvitys ja rahoitusesitys 2002, 5.)

Tarpeettomat ojat Levajoen ja kohdesektoria ympäröivän viljelystien välistä pitäisi laittaa umpeen tai laittaa ojiin putket. Levajoen ylittää kaksi siltaa, joita pitäisi korjata. Myös Kyläjoen ylittää silta, joka pitäisi korjata. Wacklininojan ylittää seitsemän siltaa, jotka pitäisi korjata tai ehkä jopa uusia. Tavoitteena oli selvittää, voitaisiinko oletetulla tilusvaihdolla ottaa jokin silta kokonaan käytöstä pois. Wacklininojan luona ehkä tehtävät tilusvaihdot ja tiejärjestelyt on suoritettava erillään, koska Wacklininoja ei kuulu hankealueeseen. (Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen tarveselvitys ja rahoitusesitys 2002, 5–6.)

Viljelysteiden kunto ei ole tarpeeksi hyvä. Kohdesektoria ympäröivää viljelystietä pidettiin tärkeänä, ja käytöstä pois jätettäviä teitä on vain vähän. Levajoen kummallekin puolelle kaivattiin läpikulkutietä. Niemenkylä-Järvenpään laita-alueilla on ongelmana kivisyys ja maapohjan alueen keskimääräistä huonompi laatu. Tupenkylässä oli samoja ongelmia. Joissakin paikoin kohdealueella on ongelmana kova savi ja märkyys. (Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen tarveselvitys ja rahoitusesitys 2002, 6.)

7.2.3 Toimenpide-ehdotusvaihe

Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen toimenpide-ehdotusvaihe lähti käyntiin syksyllä 2001 vastaanotetuiden vastausten ja peltokarttarekisteriaineiston perusteella (Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen tarveselvitys ja rahoitusesitys 2002, 2). Toimenpide-ehdotuksessa mainittiin lohkojen lukumäärän mahdollisesta vaihtamisesta ja tilusteihin ja valtaojiin kohdistuvista toimenpiteistä. Lisäksi toimenpide-

ehdotuksessa selvitettiin tilakoon suurentamista ja siltojen ja rumpujen korjauksia. (Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen tarveselvitys ja rahoitusesitys 2002, 7.)

Maanmittaustoimiston ja maanomistajien välille muodostettiin viidestä maanomistajasta toimikunta, jonka tehtävänkuvaan kuului auttaa toimenpide-ehdotuksen teossa. Toimenpide-ehdotus tehtiin valmiiksi joulukuussa 2001. Toimenpide-ehdotukseen sisältyneiden peltolohkojen lukumäärä aleni melkein 50 prosentilla. Ehdotukseen sisältyneiden lohkojen keskikoko nousi omistuksessa olevilla lohkoilla melkein sata prosenttia ja vuokralohkoilla melkein 90 prosenttia. (Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen tarveselvitys ja rahoitusesitys 2002, 2.)

7.2.4 Toteuttamiskelpoisuuden selvitysvaihe

Joulukuussa 2001 pidetyssä kokouksessa kerrottiin, että maanomistajat ovat mukana maanomistajakohtaisin päämäärin eroteltuna ryhmiin A-C (Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen tarveselvitys ja rahoitusesitys 2002, 13). Lohkojen keskikoko nousi toimenpide-ehdotuksen mukaisesti 1,88 hehtaarista 3,64 hehtaariin. Jurvanjärven tilusjärjestelyhanke on kannattava hankkeen toteuttamiskelpoisuuden selvitysosan mukaan. (Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen tarveselvitys ja rahoitusesitys 2002, 2.) Tiet ja ojat jakavat peltoalueen neljään lohkoksi. Näiden lohkojen sisäisistä peltosektoreista on koetettu tehdä yhtenäisiä lohkoja vaihtamalla teiden paikkoja ja laittamalla ojiin putkia. Vuokramaat on sijoitettu siten, että niitä voidaan viljellä vuokraajan omistamien peltojen vieressä. (Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen tarveselvitys ja rahoitusesitys 2002, 13.)

Joulukuussa 2001 pidetyssä kokouksessa kerrottiin lisäksi, että hankealueeseen kuuluvan pellon pinta-ala on 914 hehtaaria. Uusia teitä tehdään alueelle 18,79 kilometriä ja nykyisiä teitä korjataan 12,45 kilometriä. Uusia oja tehdään 12,45 kilometriä. Luku pitää sisällään sekä putkien laitton että saneerauksen. Salaojitusta tai

entisten ojien saneerausta tehdään noin 320 hehtaarille. Keskustelussa esiintyi myös mielipiteitä, joissa epäiltiin ”ojien putkitusten järkevyyttä ja toimivuutta”. Tien tarve joen kummallakin puolella aiheutti keskustelua. Tilusjärjestelyhankkeen käsitteilyn jatkamista ei kokouksessa ollut kukaan vastaan. (Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen tarveselvitys ja rahoitusesitys 2002, 13–14.)

7.2.5 Rahoituksen hakemisvaihe

Jurvanjärven tilusjärjestelylle tehtiin toimitusmääräys TN:O 2001-835641 31.12.2001 toimenpide-ehdotuksen perusteella. Lopullinen tarveselvitysraportti valmistui talvella 2002. ”Keväällä 2002 siirryttiin tilusjärjestelyhankkeen rahoituksen hakemisvaiheeseen.” (Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen tarveselvitys ja rahoitusesitys 2002, 2.) Tilusjärjestely ja sen mukana tehtävät perusparannukset tehdään valtion ja jako-osakkaiden rahoilla. Rahoitusta säätelevät kiinteistönmuodostamislaki ja uusjakojen tukemislaki. (Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen tarveselvitys ja rahoitusesitys 2002, 15.) Toimitusmiesten toimesta esitettiin toukuussa rahoitusesitys valtion mukaan tulosta Jurvanjärven uusjakohankkeen menoihin (Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen tarveselvitys ja rahoitusesitys 2002, 2).

- - toimitusmiehet esittävät, että uusjakojen tukemislain (24/81) nojalla maksettavista kustannuksista ja kiinteistötoimitusmaksusta jätettäisiin valtion lopulliseksi menoksi:
- 70 % tarkoituksenmukaisen tilussijoituksen aikaansaamiseksi tarvittavien teiden (pääteiden) kustannuksista
- 50 % muiden uusjaon yhteydessä rakennettavien teiden kustannuksista
- 70 % tärkeimpien kuivatustöiden (valtaojitusten) kustannuksista
- 50 % salaojitusten kustannuksista

- 50 % tilojen siirtokustannuksista (esim. lietelannan varastosäiliöt)
- 50 % rationalisointiraivauksista
- kiinteistötoimitusmaksusta ja toimitusmenoista 90 %. (Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen tarveselvitys ja rahoitusesitys 2002, 17.)

7.2.6 Tilusjärjestelyn jatko

Jurvanjärven tilusjärjestelystä on päätetty 26.11.2003. Tilusjärjestelyaluetta on laajennettu 17.12.2004. Tilusjärjestelyyn osallistuu noin 100 maanomistajaa. Jakosuunnitelmapäätös on julkaistu 6.9.2007. (Kurikka: Jurvanjärven tilusjärjestelyhanke (TN 2001-835641) 2009b.) Tilusjärjestelystä ei ole tehty valituksia. Tästä johtuen jakosuunnitelmasta tuli laillinen. Tilusjärjestelyn seurauksena tilusjärjestelyalueen lohkojen keskikoon pitäisi nousta 2,53 hehtaarista 4,94 hehtaariin. 6.9.2007 saatiin aikaan toteuttamispäätökset huomionarvoisimmista teistä. Tiehankkeita toteutetaan parhaillaan. (Kurikka: Jurvanjärven tilusjärjestelyhanke (TN 2001-835641) 2009a.) Pieni tienpätkä on vielä toteuttamatta. Tärkeimmältä tieosuudelta on saatu poistettua siltoja. (Ristiluoma 2009.)

Toteuttamispäätökset merkittävimmistä valtaojista saatiin puolestaan aikaan 6.11.2007. Vuoden 2008 alkupuoliskolla on aloitettu kanavan kanssa samaan suuntaan etenevän valtaojan putkitustyöt. (Kurikka: Jurvanjärven tilusjärjestelyhanke (TN 2001-835641) 2009a.) ”Osa mukauttamissalaojituksista on toteutettu” (Kurikka: Jurvanjärven tilusjärjestelyhanke (TN 2001-835641) 2009b). Niemenkylässä on salaojittamatonta peltoa. 2 isäntää on vielä aikeissa vaihtaa peltoja keskenään. Muuten pellot on jaettu. (Ristiluoma 2009.) Maanmittauslaitos ei ole vielä toimittanut virallisia lopullisia pinta-aloja maanomistajille. Peltojen digitoidut pinta-alat ovat jo olemassa. Vuonna 2009 on jo kylvetty uusilla tilusjärjestelyn mukaisilla lohkoilla. (Haapaniemi 2009b.) Loput alueet tullaan todennäköisesti hahmottele-

maan vuonna 2010 (Kurikka: Jurvanjärven tilusjärjestelyhanke (TN 2001-835641) 2009b).

Maatilojen lohkojen muodot eivät ole uusjaon seurauksena kovinkaan paljon muuttuneet. Ennen uusjakoa on ollut paljon kapeita suorakaiteen muotoisia lohkoja. Uusjaossa näitä kapeita suorakaiteen muotoisia lohkoja on yhdistetty leveämmiksi suorakaiteen muotoisiksi lohkoiksi. (Haapaniemi 2009a.)

8 MAATILOJEN NYKYTILANNE JURVASSA JA SUOMESSA

Maatiloja oli 173 kappaletta Jurvassa vuonna 2008. Maatilojen peltopinta-ala Jurvassa oli tuolloin 6492,76 hehtaaria. Jurvassa oli peltoa 37,5 hehtaaria per tila vuonna 2008. (Etelä-Pohjanmaan maatalous 2008, 9.)

Peruslohkojen pinta-alalla painotetulla keskietäisyydellä 500–1000 metriä oli eniten tiloja Etelä-Pohjanmaalla vuonna 1999 (taulukko 1).

Taulukko 1. ”Tilajakauma peruslohkojen pinta-alalla painotetun keskietäisyyden perusteella - - 1999.” (Myyrä 2000, 24).

TE- keskus	% tiloista etäisyys- luokissa (metriä) <500	% tiloista etäisyys- luokissa (metriä) 500–1000	% tiloista etäisyys- luokissa (metriä) 1000– 1500	% tiloista etäisyys- luokissa (metriä) 1500– 2000	% tiloista etäisyys- luokissa (metriä) 2000– 2500	% tiloista etäisyys- luokissa (metriä) 2500– 3000	% tiloista etäisyys- luokissa (metriä) >3000
Etelä- Pohjan- maan	9	26	15	18	6	15	12

Vuonna 2009 Jurvassa tuotantosunnista eniten oli viljanviljelytiloja, joita oli 105 kappaletta (taulukko 2).

Taulukko 2. Maatilojen tuotantosuuntia Jurvassa 2009 (Haapaniemi 2009c).

Tuotantosuunta	Maidontuotanto	Naudanlihantuotanto	Sikatalous	Viljantuotanto	Hevostalous	Lammastalous	Heinänviljely	Siipikarjatalous
Kpl	18	6	16	105	7	3	3	2
%-osuus	10,8	3,6	9,6	63,3	4,2	1,8	1,8	1,2

Suomalaisille tiloille on merkittävää taloudellista hyötyä siitä, kun lohkokoko kasvatetaan. ”Kappalelukumääräisesti kolme neljästä Suomen peruslohkoista on niin pieniä, että niiden koko aiheuttaa viljelyssä taloudellista haittaa.” (Myyrä 2002, 27.) Tällaisia lohkoja on Suomen peltojen pinta-alasta noin kolmasosa. Suomessa on käynnissä sellainen kehitys, että tilakoon kasvaessa tilusrakenne ei tule paremmaksi. Tällainen kehitys tekee isommaksi tilusrakenteesta johtuvan rasituksen. Tarve isontaa lohkoja on päivänpolttava kysymys tilakoon suurentuessa huolimatta siitä, että 3,3 hehtaarin lohkokoko on määritelty tarpeeksi isoksi lohkokooksi tämänhetkiselle maatalousteknologialle. (Myyrä 2002, 27.)

Eniten peltolohkoja on käytössä Jurvassa tilakokoluokassa 50- (taulukko 3).

Taulukko 3. Käytössä olevien peltolohkojen lukumäärä tilakokoluokittain Jurvassa. (Grannabba 2004, 20.)

Tilakokoluokka	0–10	10–20	20–30	30–40	40–50	50–
Peltolohkojen lukumäärä	2,97	7,68	14,78	18,29	26,38	41,21

Maatilojen koon suureneminen näyttää pohjautuvan jokseenkin yksin lohkoluvun suurenemiseen ja sitä suuremmassa määrin, mitä suuremmat maatilat ovat kohteena. Maatilojen koko suurenee vähäisessä määrin myös lohkokokoa isontamalla. Kooltaan pienten maatilojen lohkot ovat kooltaan pieniä, ja kun tilakoko suurenee, lohkokoko ensin suurenee. Myöhemmässä vaiheessa lohkokoon lisäys kuitenkin ehtyy ja muuttuu isoimmista yrityskokoluokissa mahdollisesti alenevaan suuntaan. (Grannabba 2004, 20–21, 25.)

Pienet tilat vuokraavat paljon peltoja. Se, miten paljon peltoja vuokrataan, vaihtelee kunnittain ja eri osissa maata. Ilmeisesti vähiten vuokrataan peltoja sellaisilla seuduilla, joilla on paras tilusrakenne. (Ylikangas 2004, 11.) Vuokraviljelijät pyrittään huomioimaan uusissa tilusjärjestelyissä aiempaa paremmin (Myyrä 2008, 19).

Vuokrapellon kokonaisala nousi noin 5 000 hehtaarilla, mikä tarkoitti 19,7 hehtaaria tilaa kohden. Pellon vuokraus näyttäisi kasvattavan suosiotaan, sillä keskimääräinen vuokrapeltoala on parin viime vuoden aikana kasvanut reilun puolen hehtaarin vuosivauhdilla. (Maatilarekisteri 2008, 29.)

9 TYÖN TAVOITE

Työn tavoitteena on selvittää Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeessa mukana olevien maanomistajien tyytyväisyys tilusjärjestelyhankkeen toteutukseen sekä saada tietoa maanjaosta ja perusparannuksista tilusjärjestelyalueella. Lisäksi työn tavoitteena on selvittää tilusjärjestelyhankkeen vaikutus naapuruussuhteisiin, vaikutuksia tilan paperityöhön ja talouteen sekä tilan omistajien tulevaisuudensuunnitelmia maatalouden harjoittamisen suhteen.

10 AINEISTO JA MENETELMÄT

Kysely (liite 1) lähetettiin 101 Jurvanjärven tilusjärjestelyssä mukana olleelle maanomistajalle. Kyselyn osoitetiedot saatiin Maanmittauslaitokselta. Kysely alkaa tiedustelulla peltolohkojen määrästä tilusjärjestelyalueella ennen ja jälkeen tilusjärjestelyn sekä tiedustelulla peltopinta-alan mahdollisesta muutoksesta tilusjärjestelyssä. Lisäksi tässä kysymysryhmässä selvitetään maanomistajan tyytyväisyyttä peltojen nykyiseen pinta-alaan, lohkojen malliin ja kasvutekijöihin.

Seuraavassa kysymysryhmässä tiedustellaan, onko peltoja ollut helpompi viljellä tilusjärjestelyn jälkeen, ovatko vastaajat saaneet tilusjärjestelyssä peltoja, joilla on hukkakauraa ja onko saadut pellot helppo löytää. Tämän jälkeen tulee kysymysryhmä, jossa tiedustellaan, onko lohkoille tehty perusparannuksia.

Seuraavassa kysymysryhmässä kysytään, onko tilusjärjestelyn jälkeen helpompi liikkua pellolta toiselle ja että onko maanomistaja tyytyväinen tilusjärjestelyhankkeessa toteutettuun tiestöön ja lohkojen etäisyyteen talouskeskuksesta. Seuraavissa kahdessa kysymyksessä tiedustellaan keskimääräistä matkaa peltolohkoille ennen tilusjärjestelyä sekä tilusjärjestelyn jälkeen.

Tämän jälkeen tulee kysymysryhmä, jossa tiedustellaan maanomistajan tyytyväisyyttä peltojensa tilusjärjestelyyn ja sitä, ovatko vastaajat suhtautuneet myönteisesti peltojensa tilusjärjestelyyn tilusjärjestelyprosessin alusta lähtien sekä vastaajien mielipidettä tilusjärjestelyn oikeudenmukaisuudesta.

Seuraavassa kysymysryhmässä kysytään tilusjärjestelyn vaikutuksesta naapurussuhteisiin ja tyytyväisyydestä uusiin maihin sekä valtion avustuksiin. Lisäksi tiedustellaan tilusjärjestelyn vaikutuksesta joihinkin tilan paperitöihin sekä sitä, onko tilusjärjestely vaikuttanut tilan talouteen positiivisesti.

Viimeisessä kysymysryhmässä tiedustellaan tilanomistajan tulevaisuuden suunnitelmia maatalouden suhteen ja kysytään taustatietoja, kuten tilan päätuotantosuuntaa. Avoimessa kysymyksessä annetaan vastaajille mahdollisuus sanoa mielipiteensä mistä tahansa mieleensä tulleesta tilusjärjestelyyn liittyvästä asiasta.

Aineistonkeruumenetelmäksi valittiin kysely siksi, että kyselyn avulla haluttiin selvittää kohteena olevien maanomistajien tyytyväisyys tilusjärjestelyhankkeeseen monien kysymysten avulla. Kyselyssä oli valmiit vastausvaihtoehdot monivalintakysymyksiin kaikissa muissa paitsi yhdessä kysymyksessä, joka oli avoin. Kyselyssä oli siis sekä määrällisiä eli kvantitatiivisia monivalintakysymyksiä että laadullinen eli kvalitatiivinen avoin kysymys.

Kysely on survey-tutkimuksen menetelmä, jonka avulla aineistoa kootaan standardoidusti – kysymykset esitetään jokaiselle vastaajalle samanlaisena (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 188). Samalla tavalla tehtiin tässäkin kyselyssä.

Avoimeen kysymykseen vastatessaan vastaaja voi kertoa keskeisen ja tärkeän asian. Lisäksi avoimeen kysymykseen vastatessa välittyy vastauksesta vastaajien kysymyksen kohteeseen kohdistamien tuntemien tunteiden voimakkuus. Monivalintakysymykset antavat vastaajille mahdollisuuden antaa vastauksen johonkin kysymykseen siten, että vastauksia voidaan tarkastella yhtä aikaa keskenään. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 196.) Näitä seikkoja tavoiteltiin kohde-kyselyssäkin.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa käytetään induktiivista analyysiä. Tutkija yrittää saada selville uusia seikkoja perehtymällä aineistoon monitahoisesti ja yksityiskohteisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 160.) Tähän pyritään myös Jurvanjärven tilusjärjestelyyn kohdistuvan tyytyväisyyskyselyn avoimessa kysymyksessä.

Aineistoa on tallennettu Excel- ja SPSS-ohjelmistoihin. Kyselystä tehtiin muun muassa ympyrädiagrammeja, joista käy ilmi eri vastausten prosenttiosuudet. Lisäksi tehtiin ristiintaulukointeja osasta kysymyksiä. Ristiintaulukoinnissa ikäryhmät muodostettiin siten, että alle 50-vuotiaat muodostivat yhden ryhmän, 50–59-vuotiaat toisen ryhmän ja 60-vuotiaat ja vanhemmat kolmannen ryhmän. Ryhmäjako muodostui tällaiseksi siksi, koska 50–59-vuotiaita oli eniten ja koska muista ikäryhmistä saatiin luontevasti muodostettua omia sopivansuuruisia luokkia. Ristiintaulukoinnin tulokset esitetään, mikäli se tuo olennaista lisäinformaatiota.

11 TULOKSET JA TULOSTEN TARKASTELU

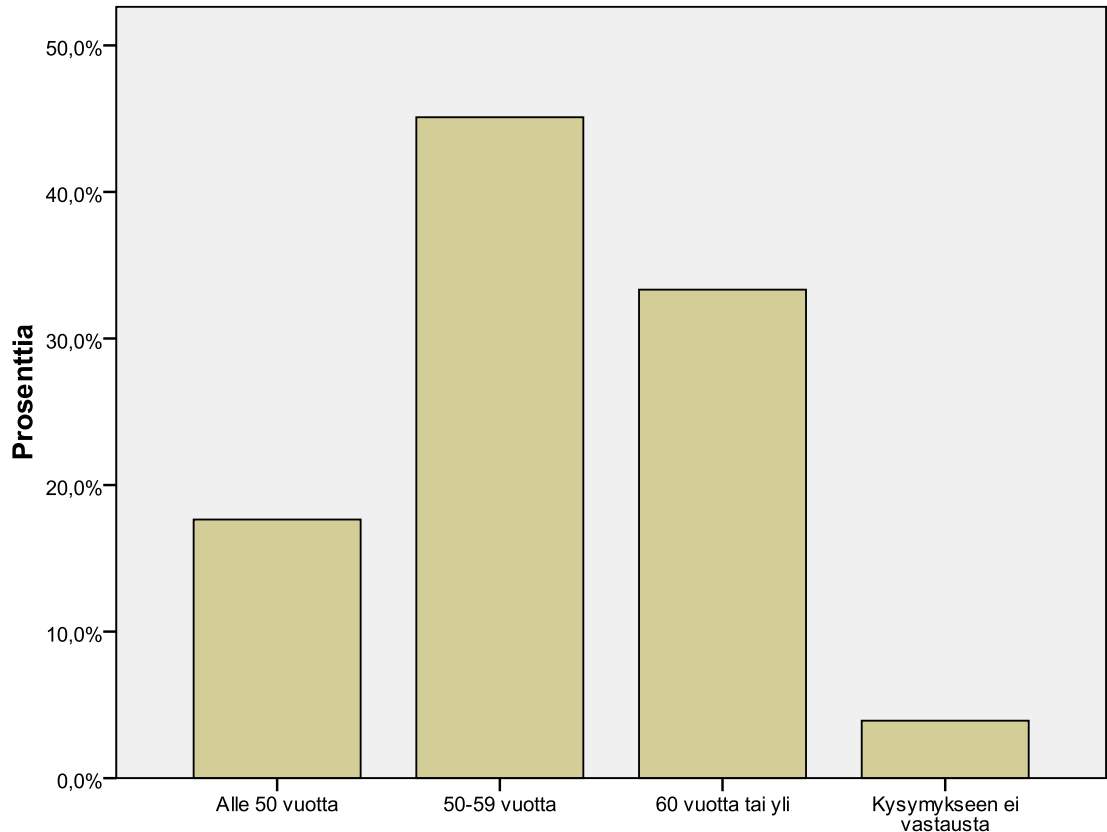
Kyselyjä lähetettiin 101. Kyselyyn vastasi kirjeitse 37 maanomistajaa ja puhelimitse vastaukset kyselyyn saatiin 14 satunnaisesti valikoituneelta maanomistajalta. Yhteensä vastauksia saatiin siis 51 kappaletta eli vastausprosentiksi muodostui 51,51 prosenttia. Voidaan olettaa, että saatu otos edustaa kaikkien tilusjärjestelyyn osallistuneiden mielipiteitä.

11.1 Tilojen taustatiedot

Kyselyyn vastasi eniten 50–59-vuotiaita (kuvio 1). Vuonna 2008 viljelijöiden keski-ikä oli 49,9 vuotta (Maatilarekisteri 2008, 70). Kyselyyn vastanneet olivat siis hie-
man maan keskiarvoa vanhempia viljelijöitä.

Vastanneista oli lukumääräisesti eniten viljanviljelijöitä. Viljanviljelijöitä oli 38 prosenttia vastanneista, maidontuottajia 6 prosenttia, naudanlihantuottajia 4 prosenttia, sikataloutta harjoittavia 12 prosenttia, siipikarjataloutta ja lammastaloutta 0 prosenttia sekä koneurakointia, viljanviljelyä ja hevostaloutta, viljanviljelyä ja metsätaloutta, viljanviljelyä ja sikataloutta, viljanviljelyä ja siementuotantoa, maanvuokrausta ja metsänhoitoa harjoittavia 2 prosenttia. Pellonvuokrausta harjoitti 10 prosenttia, ja pellot säilörehunurmella olevia oli 2 prosenttia. Tuotantosuuntaa tiedustelleeseen kysymykseen ei vastannut 16 prosenttia vastanneista. Maidontuotannon osalta on tuloksiin mukaan laskettu myös yksi lopettanut maidontuottaja.

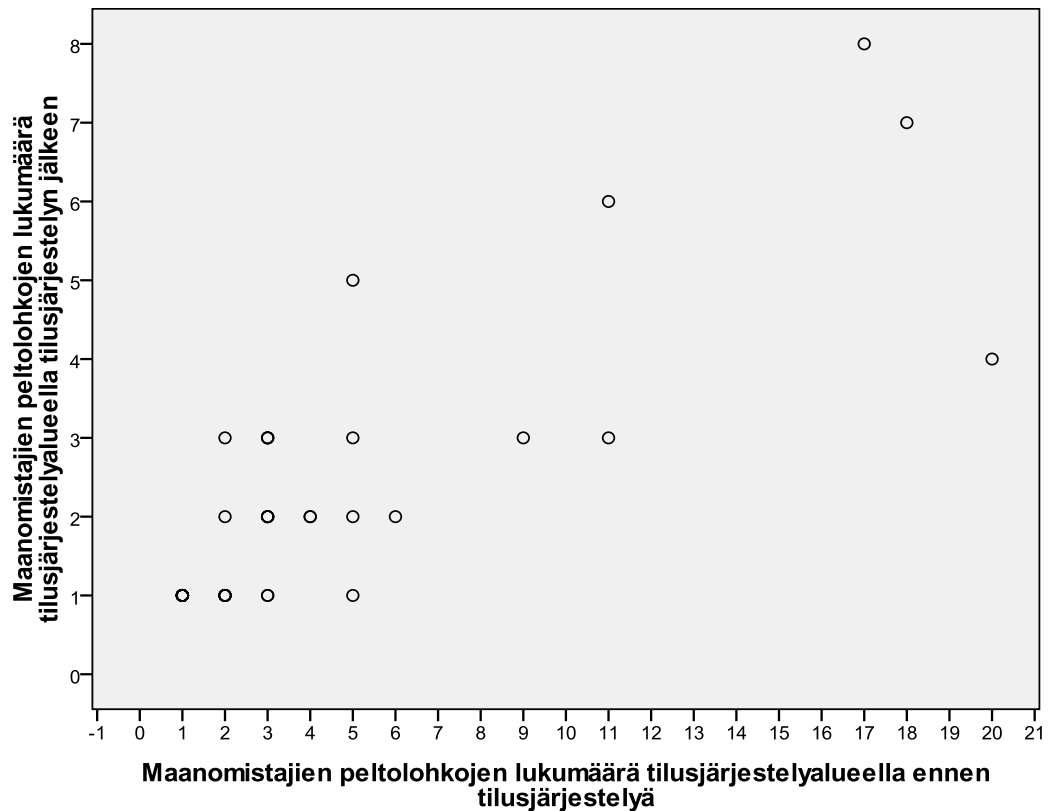
Vastanneiden viljanviljelijöiden osuus on pienempi kuin osuus koko Jurvassa (vertaa taulukko 2). Muut tuotantosuunnat ovat hyvin edustettuina. Vastaajien voidaan olettaa edustavan hyvin jurvalaisia viljelijöitä.



Kuvio 1. Vastaajien iät.

11.2 Lohkojen lukumäärä ja vuokrapellot

Enimmillään ennen tilusjärjestelyä vastaajilla oli lohkoja per tila 17–20 kappaletta, nyt lohkoja on 4–8 kappaletta per tila (kuvio 2). Tällä hetkellä 75 prosenttia kaikista vastaajista omistaa 1–2 peltolohkoa tilusjärjestelyalueella. Ristiintaulukoinnin mukaan alle 50-vuotiaista 44 prosentilla on 1–2 peltolohkoa tilusjärjestelyalueella nyt tilusjärjestelyn jälkeen. Vastaavasti 50–59-vuotiaista 87 prosenttia omistaa 1–2 peltolohkoa ja 60-vuotiaista tai vanhemmista 75 prosenttia. Ikäluokassa 50–59 vuotta oli siis jonkin verran enemmän niitä, joilla oli 1–2 lohkoa. Alle 50-vuotiailla viljelijöillä oli suhteessa useampia lohkoja kuin muissa ryhmissä.



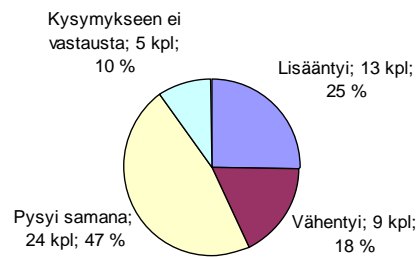
Kuvio 2. Maanomistajien peltolohkojen lukumäärä tilusjärjestelyalueella ennen tilusjärjestelyä ja tilusjärjestelyn jälkeen. Kohdissa (1,1), (2,1), (3,1), (3,2), (3,3) ja (4,2) on useita havaintoja.

Suurimmassa tilakokoluokassa hallinnassa lieneekin runsaasti vuokrapeltoja, kun tässä tilakokoluokassa on hallinnassa paljon lohkoja (vertaa taulukko 3).

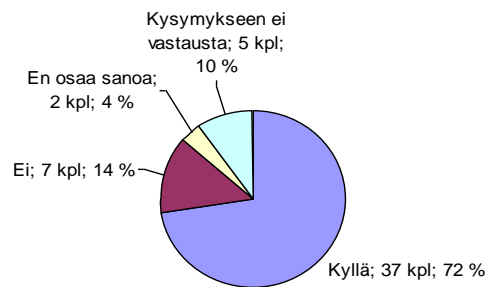
11.3 Tyytyväisyys lohkokokoihin ja vaihtomaiden kasvutekijöihin

Lähes puolella kyselyyn vastanneista peltopinta-ala pysyi samana tilusjärjestelyssä (kuvio 3). Tuorilan opinnäytetyössä (2006, 29) pinta-alan muutoksena tilusjärjestelyssä 44 prosentilla pinta-ala lisääntyi, 22 prosentilla vähentyi ja 33 prosentilla pinta-ala pysyi ennallaan. Lähes kolme neljännestä vastaajista on tyytyväisiä tilus-

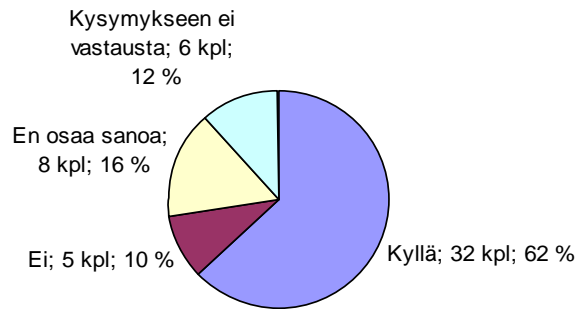
järjestelyssä mukana olleiden peltojensa nykyiseen pinta-alaan (kuvio 4). Ristiintaulukoinnin mukaan vastaukset eri ikäryhmissä olivat hyvin yhtenevät. Olikohan siellä ostettu houkuttimeksi lisämaata jaettavaksi?



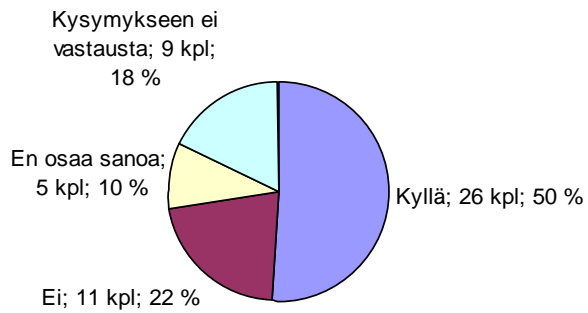
Kuvio 3. Tilusjärjestelyn vaikutus peltopinta-alaan.



Kuvio 4. Ovatko vastaajat tyytyväisiä tilusjärjestelyssä mukana olleiden peltojensa nykyiseen pinta-alaan?



Kuvio 5. Ovatko tilusjärjestelyssä mukana olleet peltolohkot vastaajien mielestä tarpeeksi suuria?

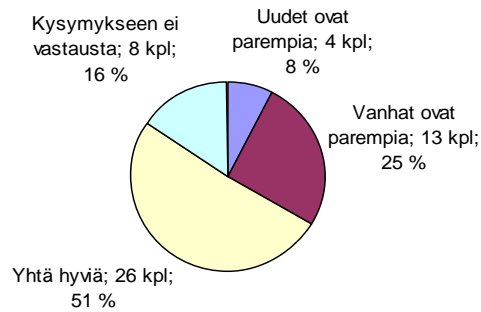


Kuvio 6. Tuliko vastaajien mielestä tilusjärjestelyssä mukana olleista peltolohkoista paremman mallisia kuin mitä heidän entiset peltolohkonsa olivat?

Yli puolet vastanneista on sitä mieltä, että tilusjärjestelyssä mukana olleet peltolohkot ovat tarpeeksi suuria (kuvio 5). Puolet vastanneista oli sitä mieltä, että heidän tilusjärjestelyssä mukana olleista peltolohkoistaan tuli paremman mallisia verrattuna heidän entisiin peltolohkoihinsa (kuvio 6).

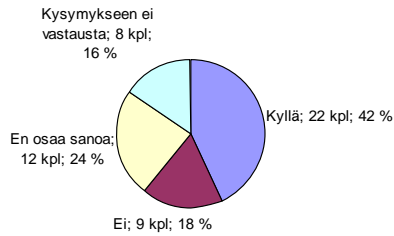
Vastanneista 51 prosenttia piti vanhojen ja uusien peltolohkojen kasvutekijöitä eli ravinteita, maalajeja, pH:ta, kosteusolosuhteita ja kuivatusta yhtä hyvinä (kuvio 7). Vanhoja kasvutekijöitä piti parempina 25 prosenttia vastaajista ja uusia piti parempina 8 prosenttia vastaajista. Entisten vuokramaiden omistajuuden vaihtuminen selittää vastauksia. Tuorilan opinnäytetyön (2006) mukaan uudet kasvutekijät olivat parempia puolestaan 12 prosentilla vastanneista ja vanhat kasvutekijät olivat parempia 12 prosentilla vastanneista. Uudet ja vanhat kasvutekijät olivat yhtä hyviä suuremmalla osalla vastanneista kuin mitä Jurvanjärven tilusjärjestelyalueella. Uudet ja vanhat kasvutekijät olivat yhtä hyviä 75 prosentilla vastanneista. (Tuorila 2006, 35.)

Myyrän (2008) mukaan viljavuustietojen mukaan aktiivisesti maataloutta harjoittavien viljelijöiden vuokrattujen lohkojen pH on keskimäärin 0,2 pH-yksikköä alempi verrattuna maanviljelijäin omistuksessa olevien peltojen pH-tasoon. Myös fosforiluku oli vuokralohkoilla alhaisempi. (Myyrä 2008, 12.)

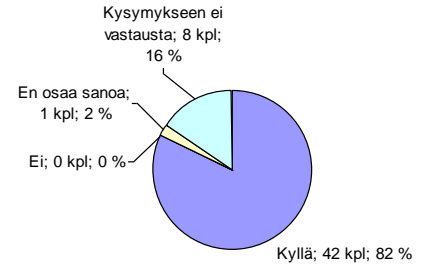


Kuvio 7. Uusien peltolohkojen kasvutekijät (ravinteet, maalajit, pH, kosteusolosuhteet, kuivatus) verrattuna vanhoihin lohkoihin.

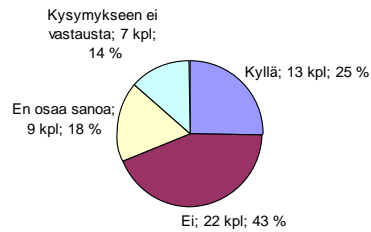
Jonkin verran alle puolet vastaajista sanoo, että peltoja on ollut helpompi viljellä tilusjärjestelyn jälkeen (kuvio 8). Noin kaksi viidesosaa vastaajista ei saanut tilusjärjestelyssä peltoa tai peltoja, joilla kasvaa hukkakauraa (kuvio 9). Valtaosa vastaajista pitää tilusjärjestelyssä saamiensa peltojen tai pellon löytämistä helppona (kuvio 10).



Kuvio 8. Onko peltoja ollut vastaajien mielestä helpompi viljellä tilusjärjestyksen jälkeen?



Kuvio 10. Onko vastaajien tilusjärjestyssä saamat pellot tai pelto helppo löytää?



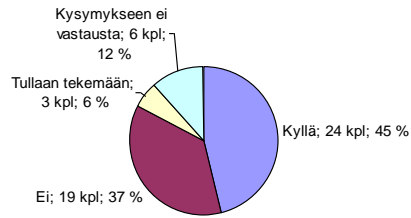
Kuvio 9. Saivatko vastaajat tilusjärjestyssä pellon tai peltoja, joilla on hukkakauraa?

11.4 Perusparannukset ja tyytyväisyys etäisyyksiin

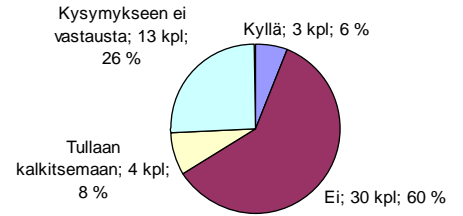
Perusparannuksena teitä oli tehty tai tehdään hieman yli puolen vastaajista lohkoille (kuvio 11) ja samoin salaojia (kuvio 12). Myyrä (2008) toteaa, että kun viljelijä vuokraa peltoja, hän on epävarma hallintaoikeudesta. Tämä johtaa siihen, että viljelijällä ei ole kannustimia peltojen kasvukunnon hoitoon. Mitä hintavammasta ja pitkäikäisemmästä perusparannuksesta puhutaan, sitä enemmän hallintaoikeuden epävarmuus koskettaa viljelijän tekemiä ratkaisuja. Epävarmuus maan hallinnasta ja hintasuhteiden muuttuminen ovat tärkeimpiä syitä salaojitusmäärien alenemiseen vuoden 1990 jälkeen. (Myyrä 2008, 12.) Maataloustuotantoon passiivisesti suhtautuvien viljelijöiden omakseen saama maa perustelee salaojitusmäärien vähenemistä (Myyrä 2008, 21).

Kolmen viidesosan vastaajista lohkoille ei ole tehty perusparannuksena kalkitusta (kuvio 13). Maanparannuskalkkitoimituksia toimitettiin Jurvassa 1331 tonnia vuonna 2007 ja vuosien 2003–2007 toteuma tavoitteesta on 27 % (Etelä-Pohjanmaan maatalous 2007, 17). Kalkituksen vähäisyys näkyy siis myös Jurvanjärven tilusjärjestelyalueella. Kalkitusta ei ilmeisesti ole haluttu tehdä kovinkaan aktiivisesti tilusjärjestelyn aikana, kun ei ole ollut varmaa, jäävätkö tietyt pellot itselle vai menevätkö ne vieraalle.

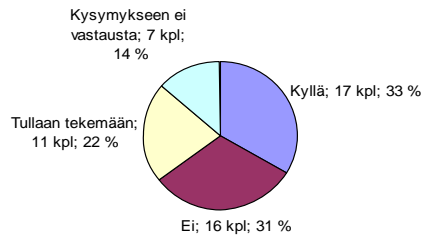
Puolen vastaajista lohkoilla ei ruopattu ojia perusparannuksena (kuvio 14). Joko osaan tai kaikkia perusparannusta koskeviin kysymyksiin ei tiennyt vastausta 2 ihmistä. Moni vastaaja jätti vastaamatta perusparannuksia koskeviin kysymyksiin.



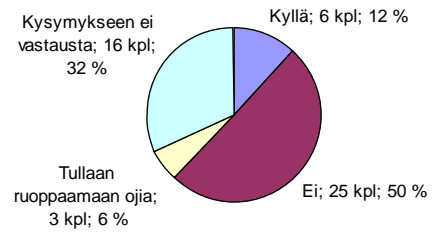
Kuvio 11. Tehtiinkö vastaajien lohkoille perusparannuksena teitä?



Kuvio 13. Tehtiinkö vastaajien lohkoille perusparannuksena kalkitusta?



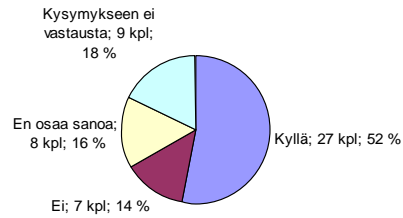
Kuvio 12. Tehtiinkö vastaajien lohkoille perusparannuksena salaojia?



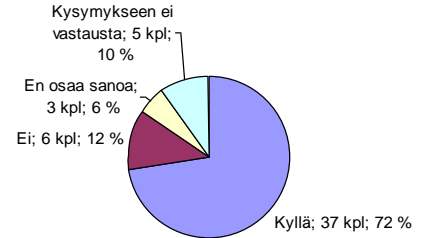
Kuvio 14. Ruopattiinko vastaajien lohkoilla perusparannuksena ojia?

Tuorila (2006, 36) kertoo, että Kauhavan Ontonnevalla perusparannuksena teitä oli tehty 11 prosentille vastanneista. Vastaava luku Jurvanjärven tilusjärjestelyalueella on 45 prosenttia. Salaojitusta tehtiin puolestaan Ontonnevalla 100 prosentille vastanneista, kun vastaava luku jää Jurvanjärvellä 33 prosenttiin. Kalkitusta oli tehty Ontonnevalla 22 prosentille vastaajista, ja vastaava luku jäi Jurvanjärvellä 6 prosenttiin. Ojien ruoppausta tehtiin Ontonnevalla 22 prosentille vastanneista ja Jurvanjärvellä ojien ruoppausta tehtiin vain 12 prosentille vastanneista.

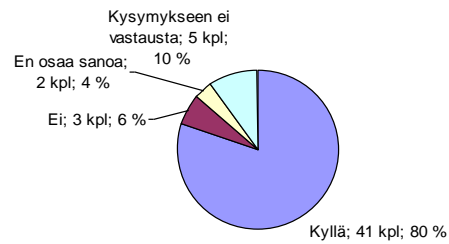
52 prosenttia vastaajista on sitä mieltä, että tilusjärjestelyn seurauksena on helpompi liikkua pellolta toiselle, ja yksi kolmasosa ei vastannut tai ei osannut sanoa mielipidettään (kuvio 15). Vastaajista 80 prosenttia oli kuitenkin tyytyväisiä tilusjärjestelyhankkeessa toteutettuun heidän pelloilleen menevään tiestöön (kuvio 16). 72 prosenttia vastaajista oli tyytyväisiä lohkojen etäisyyteen talouskeskuksesta ja 12 prosenttia oli tyytymättömiä etäisyyteen (kuvio 17).



Kuvio 15. Onko vastaajien tilusjärjestelyn seurauksena helpompi liikkua pellolta toiselle?



Kuvio 17. Ovatko vastaajat tyytyväisiä siihen etäisyyteen, millä heidän tilusjärjestelyssä mukana olleet peltonsa sijaitsevat heidän talouskeskuksiin?



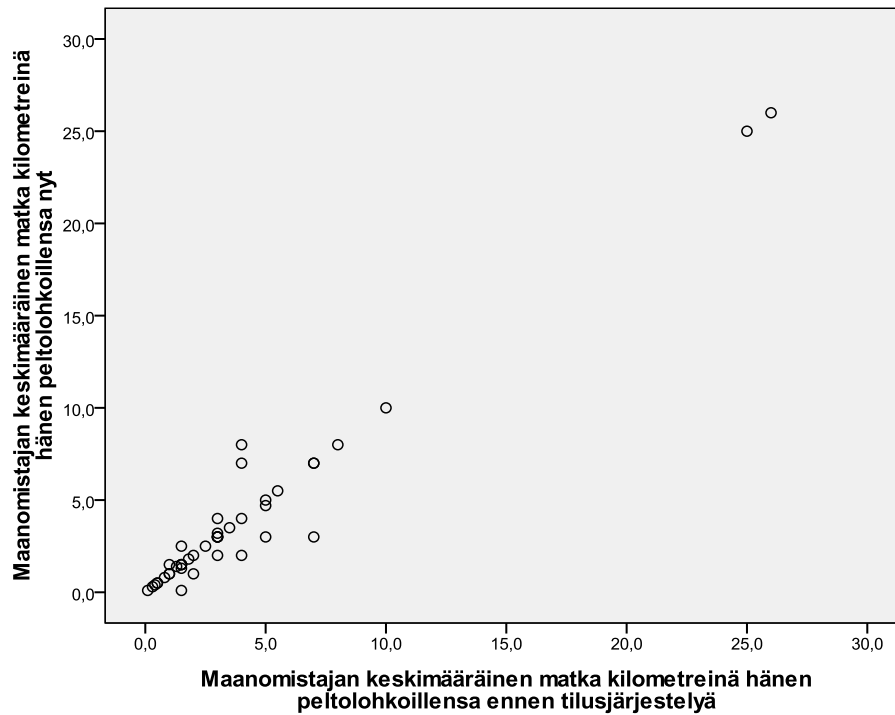
Kuvio 16. Ovatko vastaajat tyytyväisiä siihen tilusjärjestelyhankkeessa toteutettuun tiestöön, joka menee heidän pelloilleen?

Ylikangas (2004, 11) toteaa, että mitä suurempi tila on kyseessä, sitä pitempi matka on yleensä tilan talouskeskuksesta lohkoille. Myyrän (2000) mukaan se, että viljelijä on vuokrannut peltoja, on useammilla alueilla nostanut viljelyetäisyyksiä. Etelä-Pohjanmaan TE-keskuksen alueella vuokratut peruslohkot sijaitsivat vuonna 1999 keskimäärin 3300 metrin päässä talouskeskuksesta. Tässä tuloksessa ei ole otettu mukaan ”useamman talouskeskuksen tai sellaiseksi muodostuvien tilojen lohkoja”. (Myyrä 2000, 21.) ” - Etelä-Pohjanmaalla peruslohkojen pinta-alasta vain 66 % on kahta kilometriä lähempänä talouskeskusta” (Myyrä 2000, 20).

Tuotantosuunnittain tarkasteltuna sikatilat hankkivat vuokrapeltoja kauuimpaa pinta-alalla painotetun vuokrapeltojen keskietäisyyden ollessa 4,9 km. Viljatilojen vuokrapellot olivat keskimäärin 3,2 km:n ja maitotilojen keskimäärin 2,8 km:n etäisyydellä talouskeskuksesta. (Myyrä 2000, 22.)

Tilojen peltolohkojen etäisyys vaihteli ennen tilusjärjestelyä ja vaihtelee nyt tilusjärjestelyn jälkeen 0,1 kilometristä 26 kilometriin. Lukumääräisesti eniten on niitä maanomistajia, joiden keskimääräinen matka heidän peltolohkoille ei ole muuttunut (kuviot 18). Viidellä maanomistajalla peltolohkot ovat siirtyneet etäämmälle. Matkat pysyivät suurin piirtein samoina tilusjärjestelyssä. Kysymyksiin jätti vastaamatta kahdeksan ihmistä. Kun lohkojen lukumäärä pieneni, olisiko etäisyys sen johdosta hieman kasvanut? Kun lohkojen lukumäärä on pysynyt samana, vain joillakin matkat ovat hieman pidentyneet, joillakin lyhentyneet?

Tuorila (2006) kertoo, että Kauhavan Ontonnevalla pellot tulivat lähemmäksi talouskeskusta 33 prosentilla vastanneista. Pellot eivät tulleet lähemmäksi talouskeskusta 33 prosentilla vastanneista. Välimatka ei muuttunut 33 prosentilla vastanneista. (Tuorila 2006, 33.)

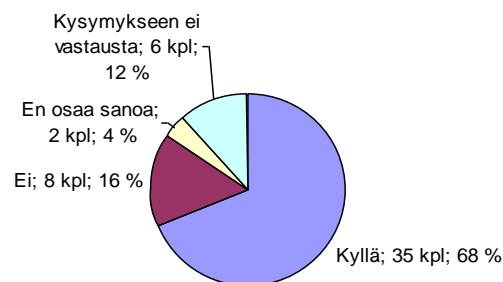


Kuvio 18. Maanomistajan keskimääräinen matka hänen peltolohkoillensa ennen tilusjärjestelyä ja tilusjärjestelyn jälkeen.

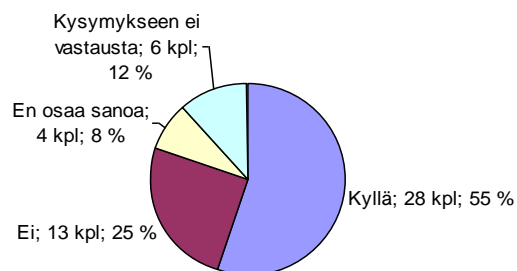
11.5 Tilusjärjestelyyn tyytyväisyys ja vaikutus naapuruussuhteisiin

Tilusjärjestelyyn tyytyväisiä vastaajista oli 68 prosenttia ja tyytymättömiä 16 prosenttia (kuviokuva 19). Ristiintaulukoinnissa kävi ilmi, että nuorimpien ikäryhmässä ollaan parikymmentä prosenttiyksikköä tyytyväisempiä kuin keskimäärin. Noin yleisesti voidaan sanoa, että vastaukset ovat hyvin yhteneviä. Hankkeen alussa kielteisesti suhtautuneiden määrä oli 25 prosenttia ja myönteisesti suhtautuneiden 55 prosenttia (kuviokuva 20). Ristiintaulukoinnin mukaan vastaukset ovat hyvin yhteneviä: Myönteisesti tilusjärjestelyyn tilusjärjestelyprosessin alusta lähtien suhtautuneiden 50–59-vuotiaiden ikäryhmässä prosenttilukema nousee reilut kymmenen prosenttiyksikköä yli keskiarvon 55 prosenttia. Kielteisesti suhtautui 44 prosenttia alle 50-vuotiaista, 17 prosenttia 50–59-vuotiaista ja 29 prosenttia 60-vuotiaista tai van-

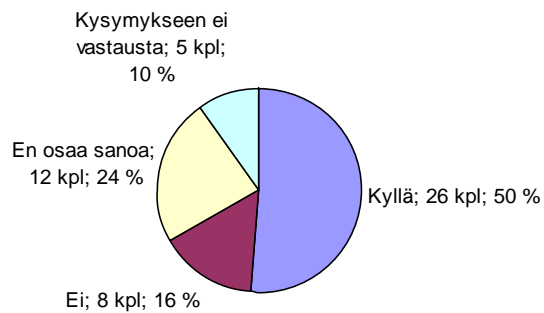
hemmista. Kauhavan Ontonnevalla suhtautuminen on ollut hyvin samanlaista kuin mitä Jurvanjärven tilusjärjestelyalueella (Tuorila 2006, 26). Toteutettua tilusjärjestelyä piti oikeudenmukaisena 50 prosenttia ja 16 prosenttia piti sitä epäoikeudenmukaisena (kuvio 21). Kysymysryhmän kysymyksiin ei vastannut tai ei muodostanut kantaa 16–34 prosenttia.



Kuvio 19. Ovatko vastaajat tyytyväisiä peltojensa tilusjärjestelyyn?

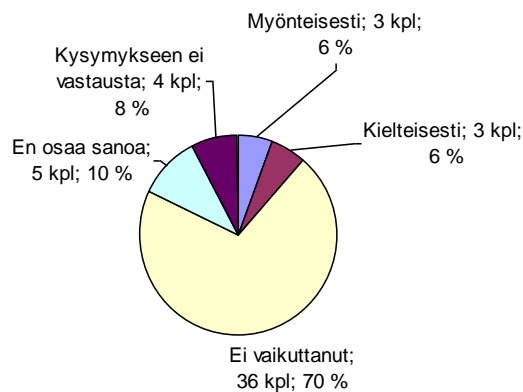


Kuvio 20. Ovatko vastaajat suhtautuneet myönteisesti peltojensa tilusjärjestelyyn tilusjärjestelyprosessin alusta lähtien?



Kuvio 21. Tuntuiko tilusjärjestely vastaajista oikeudenmukaiselta?

Tilusjärjestely ei vaikuttanut naapuruussuhteisiin 70 prosentilla vastanneista. Ristiintaulukoinnin mukaan kaikki alle 50-vuotiaat vastaajat olivat "ei vaikuttanut"-ryhmässä. Tilusjärjestely oli vaikuttanut myönteisesti ja kielteisesti yhtä monella prosentilla (kuvio 22). Kaikissa ikäryhmissä oli yleisin "ei vaikuttanut"-vastausvaihtoehto.



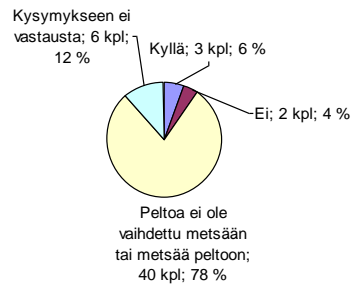
Kuvio 22. Miten tilusjärjestely vaikutti naapuruussuhteisiin?

Walliuksen tutkimuksessa (2007, 85) kävi ilmi, että ”maaseudun asukkaiden keskinäiset suhteet koettiin erityisen tärkeäksi eikä tilusjärjestelystä aiheutuvien mahdollisten riitojen haluttu vaarantavan niitä.”

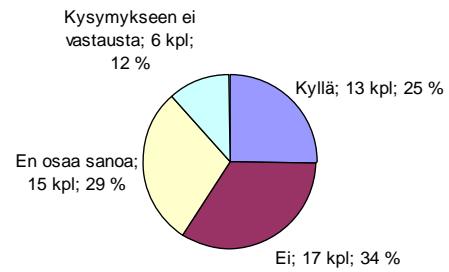
Suurimman osan maanomistajista peltoja ei ole vaihdettu metsiin tai päinvastoin (kuvio 23). Lähes puolet vastaajista on tyytyväisiä tilusjärjestelyhankkeelle myönnettyihin valtion avustuksiin (kuvio 24). Tilusjärjestely ei ole helpottanut vastaajien lohkokirjanpitoa ja LFA- ja ympäristötukien hakua noin kolmasosalla vastaajista. Tilusjärjestely on helpottanut kyseisiä toimia neljänneksellä vastaajista (kuvio 25).

Tilusjärjestely ei ollut vaikuttanut positiivisesti tilan talouteen 43 prosentin mukaan, 14 prosentilla se oli vaikuttanut positiivisesti ja kysymykseen ei osannut sanoa kantaansa 33 prosenttia (kuvio 26). Ristiintaulukoinnissa kävi ilmi, että tilusjärjestely oli vaikuttanut tilan talouteen positiivisesti 50–59-vuotiaista 13 prosentilla ja 60-vuotiaista tai vanhemmista 24 prosentilla. Alle 50-vuotiaat ja 50–59-vuotiaat vastasivat keskimääräistä enemmän, että tilusjärjestely ei ole vaikuttanut positiivisesti tilan talouteen. Kysymykseen ei osannut sanoa kantaansa 33 prosenttia alle 50-vuotiaista.

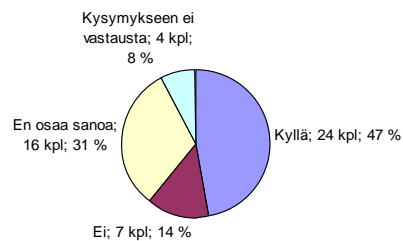
Tuorilan (2006, 38) mukaan tilusjärjestely on auttanut tilaa taloudellisesti 67 prosentilla vastanneista ja ei ole auttanut 33 prosentilla vastanneista. Myyrän (1999, 46) mukaan tiloista muodostetaan suurempia, jotta yksikkökustannuksia pystyttäisiin laskemaan. Myyrä (2001,13) toteaa, että ” - tilakoon kasvaessa keskimääräistä suuremmat tilat kohtaavat ensimmäisenä luonnonolosuhteista ja tilusrakenteesta taloudellisia haittoja”.



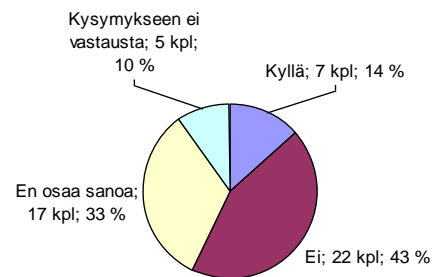
Kuvio 23. Jos vastaajien peltoja on vaihdettu metsiin tai metsiä peltoihin, ovatko he tyytyväisiä saamiinsa uusiin maihin?



Kuvio 25. Onko tilusjärjestely helpottanut vastaajien lohkokirjanpitoa ja LFA- ja ympäristötukien hakua?



Kuvio 24. Ovatko vastaajat tyytyväisiä tilusjärjestelyhankkeelle myönnettymiin valtion avustuksiin?



Kuvio 26. Onko tilusjärjestely vaikuttanut vastaajien tilojen talouteen positiivisesti?

11.6 Tulevaisuuden näkymät

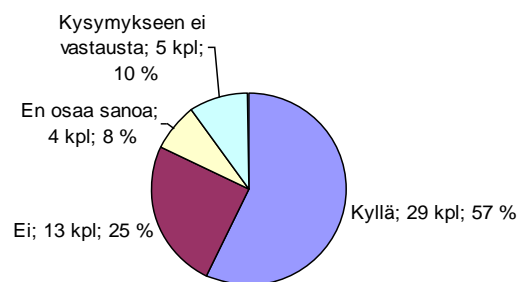
Yli puolet vastaajista aikoo jatkaa maatalouden harjoittamista tulevaisuudessa (kuvio 27). Ristiintaulukoinnissa selvisi, että alle 50-vuotiaista 78 prosenttia ja 50–59-vuotiaista 70 prosenttia aikoo jatkaa maatalouden harjoittamista tulevaisuudessa. Tulevaisuudessa maatalouden harjoittamista ei aio jatkaa 41 prosenttia 60-vuotiaista tai vanhemmista. Sen sijaan alle 50-vuotiaiden ja 50–59-vuotiaiden ikäryhmissä tulokset ovat jonkin verran alle keskiarvon 26 prosenttia. Luonnollisesti nuoret jatkavat maatalouden harjoittamista. Maatilarekisterin (2008,15) mukaan maatalojia on lopetettu Suomessa vuosien 2007 ja 2008 välillä noin 1100. Jurvassa on lopettanut 4 tilaa per vuosi vuosien 2005–2008 aikana (Etelä-Pohjanmaan maatalous 2008, 8).

Koska tilusjärjestelyitä tehdään myös tulevaisuudessa, on otettu mukaan myös kysymykset siitä, aikooko viljelijä vuokrata tai myydä pellot tulevaisuudessa ja onko hän itse halukas ostamaan tai vuokraamaan maata tilusjärjestelyalueelta. Jonkin verran alle puolet vastaajista ei aio antaa peltoja vuokralle tai myydä niitä missään vaiheessa. 22 prosenttia vastaajista aikoo antaa pellot vuokralle tai myydä ne viiden vuoden kuluessa (kuvio 28). Ristiintaulukoinnissa selvisi, että alle 50-vuotiaista jätti vastaamatta kysymykseen 67 prosenttia ja 60-vuotiaista ja vanhemmista 59 prosenttia. Kukaan alle 50-vuotias ei aikonut myydä tai vuokrata peltoja viidentoista vuoden kuluessa. Sen sijaan 50–59-vuotiaiden ja 60-vuotiaiden tai vanhempien ikäryhmissä tulokset olivat jonkin verran keskiarvoa 22 prosenttia korkeammat, kun oli kyse maan vuokrauksesta tai myynnistä 5 vuoden kuluessa. Myynti- ja vuokraushalukkuutta oli vain 50–59-vuotiaiden joukossa 6–10 vuoden ja 11–15 vuoden kuluessa. Ikäryhmässä 50–59-vuotiaat, jotka halusivat vuokrata tai myydä pellot 6–10 vuoden kuluttua, osuus oli 22 prosenttia. 50–59-vuotiaista 4 prosenttia aikoo myydä tai vuokrata pellot 11–15 vuoden kuluttua. Kolmasosa alle

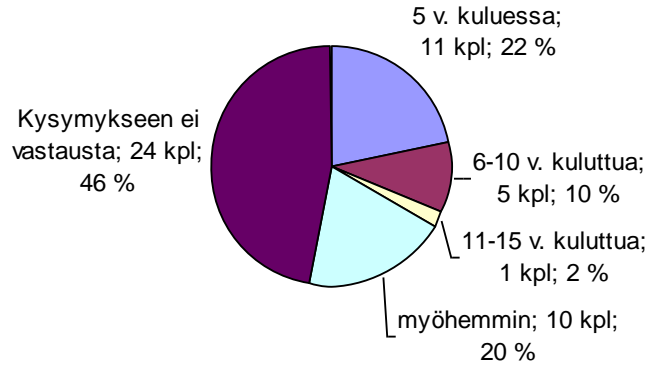
50-vuotiaista aikoo myydä tai vuokrata pellot myöhemmin. 50–59-vuotiaista 22 prosenttia ja 60-vuotiaista tai vanhemmista 12 prosenttia aikoo myydä tai vuokrata pellot myöhemmin.

Grannabban (2004) mukaan Jurvassa oli aktiivitulojen hallinnassa olevista cap-tuen piiriin sisältyvistä pelloista 34,7 prosenttia vuokralla vuonna 2001. Alle kahden hehtaarin lohkoja oli näistä pelloista 67,1 prosenttia ja yli viiden hehtaarin lohkoja 6,8 prosenttia. Näiden peltolohkojen keskietäisyys oli 2,9 kilometriä. (Grannabba 2004, 19.)

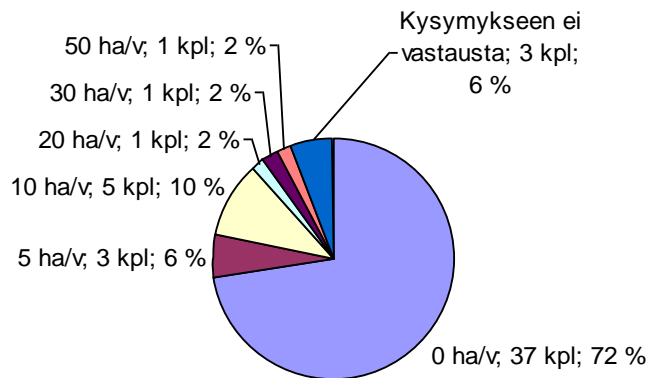
Lähes kolme neljännestä vastaajista ei ole halukkaita vuokraamaan lisää peltoa viljelyyn tilusjärjestelyalueelta (kuvio 29). Myyrän (2008) mukaan EU-jäsenyyden alusta vuodesta 1995 lähtien maatalousmaan omistussuhteet eivät ole paljon muuttuneet. Maatilojen lukumäärän vähentyessä toimintaan jääneet aktiivitulat ovat saaneet vuokrauksen kautta hallintaansa uusia peltoja viljelyn lopettaneilta omistajilta. (Myyrä 2008, 10.) Vastaajista reilusti yli puolet ei ole halukkaita ostamaan tilusjärjestelyalueelta lisää peltoa (kuvio 30).



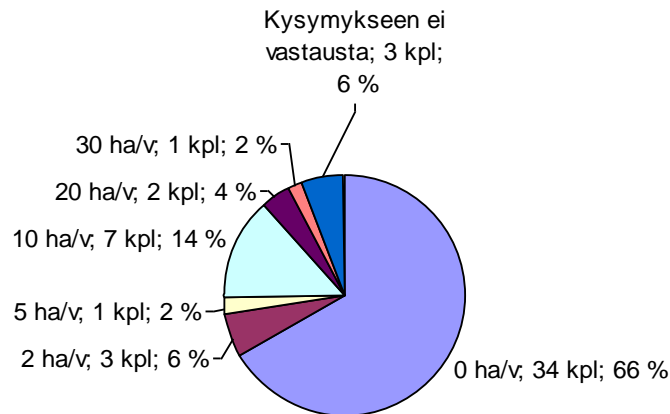
Kuvio 27. Aikovatko vastaajat jatkaa maatalouden harjoittamista tulevaisuudessa?



Kuvio 28. Aikovatko vastaajat antaa pellot vuokralle tai myydä ne?



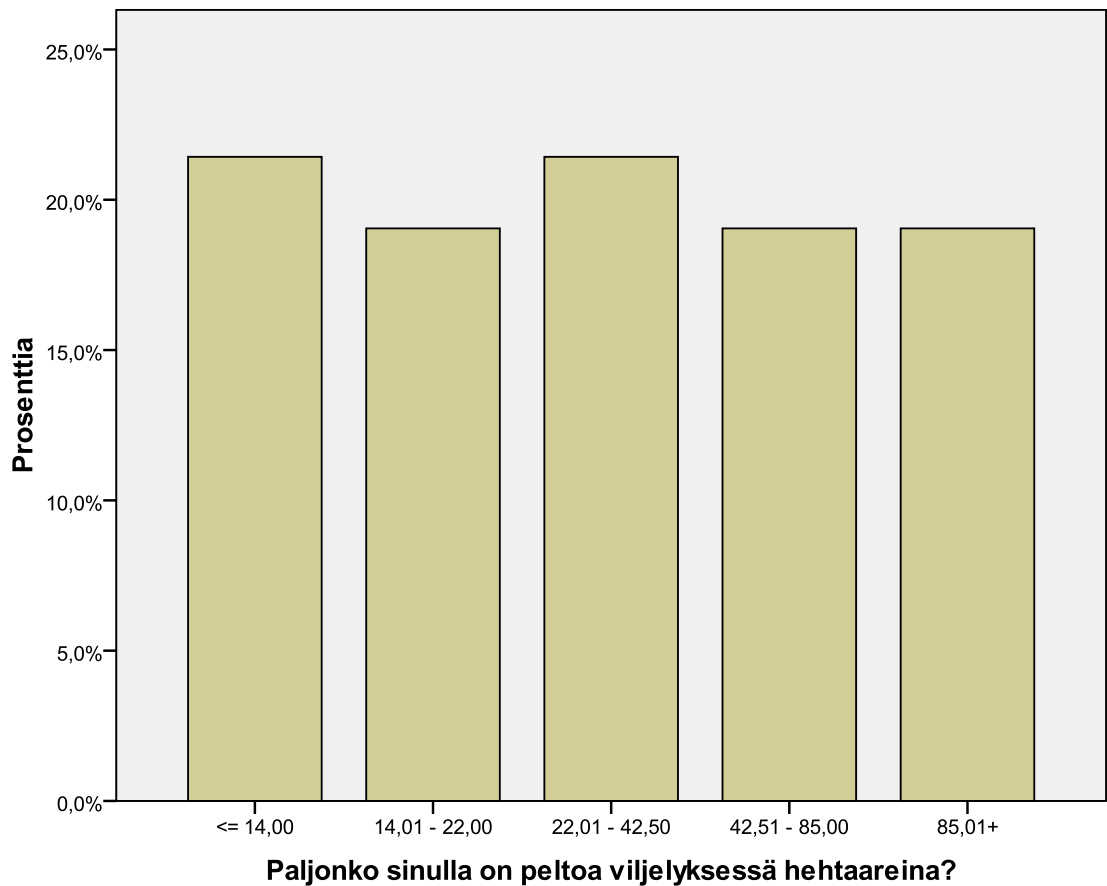
Kuvio 29. Vastaajat ovat halukkaita vuokraamaan viljelyyn tilusjärjestelyalueelta lisää peltoa.



Kuvio 30. Vastaajat ovat halukkaita ostamaan tilusjärjestelyalueelta lisää peltoa.

Kyselyyn vastanneilla on peltoa viljelyksessä keskimäärin 57,87 hehtaaria. Viljelypinta-alaan on laskettu mukaan myös vuokralohkoja. 21 prosentilla oli 14 peltohehtaaria tai alle 14 peltohehtaaria ja muut luokkarajat ovat kuviossa 31 (kuvio 31). Kysymykseen ”Paljonko sinulla on peltoa viljelyksessä?” ei vastannut yhdeksän ihmistä. Ristiintaulukoinnissa kävi ilmi, että kahdeksalla tilalla oli 85,01 hehtaaria tai enemmän, tiloista neljä oli alle 50-vuotiaiden ikäryhmässä. Alle 50-vuotiailla olikin suhteellisesti eniten isoja pinta-aloja.

”Vuonna 2008 peltoalan mediaani oli 24,21 hehtaaria, eli puolet Suomen tiloista oli pinta-alaltaan tätä pienempiä ja puolet tätä suurempia” (Maatilarekisteri 2008, 33). Maatilojen keskipeltoala oli vuonna 2008 Etelä-Pohjanmaalla 33,53 hehtaaria (Maatilarekisteri 2008, 36). Maatalouden pinta-alakehitys näyttää Jurvan tilusjärjestelyalueella samanlaiselta kuin koko valtakunnassa.



Kuvio 31. Maanomistajilla on peltoa viljelyksessä hehtaareina 20 prosentin luokissa.

11.7 Vapaa sana

Kysymykseen ”Vapaa sana – Mitä muuta haluaisit kertoa?” saatiin paljon vastauksia. Vaikka on pidetty kokouksia, joissa tilusjärjestelyn osalliset ovat saaneet tuoda mielipiteitään esiin, osalle vastaajista on silti jäänyt sanottavaa. Osa vastaajista oli tyytyväisiä tilusjärjestelyyn:

- ”Järkevä uudistus”

- ”Oon tyytyväinen uusjakoon.”
- ”Hyvä homma että uusjako tehtiin, kun palstat oli niin pieniä.”
- ”Suosittelen että tämänsuuntaista toimintaa jatkettaisiin. Uusjako on hyvä asia, jotta tällaiset tilkut saataisiin isommiksi.”
- ”Uusjako onnistui hyvin munkin kohdalta. Uusjakoon pakotettiin menemään. Maa tuli lähemmäs ja on samanarvoista.”
- ”Suuret sai isoja potteja. Niille se on hyvä nyt.”

Myyrän (2008) mukaan kyselyn väittämästä ”Peltojen tilusjärjestelyt ovat hyvin tarpeellisia” olivat enemmistönä jokseenkin samaa mieltä maataloustuloja painottavat maanomistajat. Kyselyn väittämään ”Peltojen tilusjärjestelyt ovat hyvin tarpeellisia” suhtautuvia olivat enemmistönä harrastusviljelijöiden, taloudellista turvaa korostavien pellon omistajien, aineetonta arvostavien pellon omistajien ja välinpitämättömien pellon omistajien joukosta ne, jotka eivät osanneet sanoa mielipidettään. Länsi-Suomen maanomistajista kävi selkeämmin ilmi maanomistajien ryhmittymisen tilusjärjestelyjen kannattajiin ja vastustajiin. Isompien tilojen maatalousyrittäjät kokivat tilusjärjestelyt tärkeimmiksi. (Myyrä 2008, 19.)

Osa vastaajista on vuokrannut pellot ja osa kokee tilusjärjestelystä koituneet kulut turhina:

- ”Peltolohko pysyi omistuksessani, josta jouduin kyllä taistelemaan aika kovin sanoin. Koko touhussa ei minun mielestä ollut mitään järkeä. Pelto on vuokralla ja vuokraaja hoitaa asiat hyvin. Itse en oikeastaan puutu mihinkään. Turhaa ajan ja rahan haaskausta.”
- ”Uusjaon kohteena olevat pellot olivat vuokrattuna 2 vuotta jo ennen jakoa ja vuokraus on jatkunut jaon jälkeen. Jaosta aiheutuneet ja vielä aiheutuvat kustannukset minun kohdalla olivat turhia, koska pellot olivat yhdessä paikassa. Ainoastaan väliojan putkitus ehkä hieman paransi viljeltävyyttä.”
- ”Olen vuokrannut pellot.”

- ”Pellet vuokrattu pojalle.”

Myyrän (2008) mukaan maataloustuotannosta luopuneet viljelijät eivät ole olleet yhtä halukkaita tulemaan mukaan tilusjärjestelyihin kuin mitä isohkojen tilojen aktiiviviljelijät. Suuret tilusjärjestelyhankkeet ovatkin voineet lähteä työläämmiin käyntiin siksi, koska vuokrapeltojen omistajat eivät ole halunneet antaa peltojaan tilusjärjestelyyn. (Myyrä 2008, 12–13.)

Wallius (2007, 78) toteaa, että pienet tilat olivat keskisuuriin ja suuriin tiloihin verrattuna eniten sitä mieltä, että he voivat vaikuttaa.

Osasta vastaajia tilusjärjestely tuntui epäoikeudenmukaiselta tai ei vastannut odotuksia:

- ”Uusjako tuntui epäoikeudenmukaiselta. Yhteiskunnan verovarojen väärinkäyttöä.”
- ”Minun kohdalla uusijako ei ollut reilua. Ajettiin muutaman isännän etua. - - suunnittelia, petyin täysin heihin. Minulle jäi katkera maku koko touhusta kun näin että juonitaa.”
- ”Ei vastannut odotuksia.”

Peltoluhdan opinnäytetyössä (2003, 19) kävi ilmi, että ”Ei ollut tasapuolista.”

Mielenkiintoinen tieto on se, kun Wallius (2007, 65–66) toteaa, että väittämän ”toimitusmiehet kohtelivat maanomistajia tasapuolisesti” kokivat eniten paikkansa-pitämättömäksi 49-vuotiaat ja nuoremmat sekä 60-vuotiaat ja vanhemmat.

Joillakin vastaajilla peltolohkot eivät muuttuneet tilusjärjestelyssä:

- ”Palautan tämän täyttämättä kun meikäläisen (1 peltolohko) maan suhteen ei ole tehty yhtään mitään. Koko lohko on paikallaan, enkä ole osallistunut kyseiseen asiaan mitenkään.”

- ”Ei muutoksia tilusten sijoittelun osalta.”
- ”Tällä puolen järviä, ei uusjakoa. Maat on entisellään.”

Joku ei halunnut osallistua ollenkaan jakoon ja jonkun ehdotukset eivät toteutuneet:

- ”En halunnut osallistua koko jakoon.”
- ”Omat ehdotukset eivät missään asiassa toteutuneet. Uusi peltolohko siirrettiin vängällä kivikkoon, maa huononi ratkaisevasti. Heinällä ollut lohko sotkettiin mitään kysymättä talvella ojien tukkimisen yhteydessä. Mistään korvauksista ei puhuttakaan.”

Myös Peltoluhdan (2003,19) opinnäytetyössä sanottiin: ”En olisi halunnut koko uusjakoon.” Wallius (2007, 45) toteaa, että Vaasan käräjäoikeuden päätöksen M06/1389 mukaan tarkoituksenmukaisuussyistä johtuen myös hankkeen vastustajien maat voidaan yhdistää uusjaon toimitusalueeseen. Vertailutietona Wallius (2007, 63) kertoo, että Heikkolan toimituksessa mukana olleista maanomistajista 90 prosenttia oli osittain tai täysin samaa mieltä siitä, että toimitusmiehet olivat kuunnelleet heidän toiveitaan. Walliuksen (2007, 68–69) mukaan 50–59-vuotiaat olivat muita enemmän sitä mieltä, että he pystyivät vaikuttamaan toimituksen lopputulokseen.

Wallius (2007, 78) toteaa, että suuret tilat ovat kokeneet pieniin ja keskisuuriin tiloihin verrattuna enemmän, että kohtelu on ollut tasa-arvoista ja mieltäneet kaikkein useimmin, että maanomistajien toiveet on otettu huomioon. Myös Jurvanjärven tilusjärjestelyssä pienen tilan omistaja koki, että omia toiveita ei otettu huomioon. Walliuksen tutkimuksessa (2007, 83) kävi ilmi, että pientilallisten ja hiljaisten mielipiteet eivät tulleet samalla tavalla huomioiduiksi kuin mitä suurtilallisten ja äänekkäiden mielipiteet. Wallius (2007, 79) kertoo, että haastatteluissa kävi ilmi, että vanhimmat ”maanomistajat suhtautuivat tilusjärjestelyyn vastahakoisemmin”. Myös Jurvanjärven tilusjärjestelyssä vanhempi maanomistaja ei olisi halunnut osallistua

koko jakoon. Walliuksen (2007, 79) mukaan vastaajista 60-vuotiaat ja vanhemmat mielsivät tilusjärjestelyn eniten ei-onnistuneeksi ”jakoalueen laajuuden, jakosuunnitelman ja toteuttamistavan osalta”.

Virkamiesten toiminta sai myös kritiikkiä:

- ”Tilusjakosysteemissä paljon parantamista maanmittauslaitoksen henkilöstöllä. Toimitusinsinööri ei toiminut aina fiksusti.”
- ”Jakohanketta vetäneiden virkamiesten pätevyys ei riittävä. Sekoilua. Rahoitus/ - - pätevyys puuttuu.”

Walliuksen tutkimuksen (2007, 84) monista vastauksista kävi ilmi, että toimitusten suorittajien ja erityisesti toimitusinsinöörin pitäisi olla asiallinen ja hänellä pitäisi olla asiantunteva ote.

Myös rahoituksesta ja kustannuksista annettiin palautetta:

- ”Kustannukset /ha ei ole tietoa maksuista tulevaisuudessa! Kustannuksista voisi tiedottaa esim. noin arvion.”
- ”Kun tilusjärjestely aloitettiin, annettiin sellainen kuva, että raha riittää. Nyt olen kuullut että se onkin loppumassa. Tilusjärjestely on pahasti kesken!”
- ”Kun hankkeeseen lähdetty, luvattu kuu taivaalta, mutta nyt rahoitusta vähennetty.”

Joku ei vielä osannut vastata kaikkiin kysymyksiin ja jollekin tulevaisuus oli avoin:

- ”Kaikkiin ei tiedä vastata koska toimitus on kesken.”
- ”Tulevaisuus on tällä hetkellä vielä auki.”

Joku piti tilusjärjestelyä myöhästyneenä tai pitkällä aikavälillä tapahtuvana:

- ”Systeemi on kymmenen vuotta myöhässä. Kun saatu kokoon, niin samantien pilkotaan.”

- ”Tilusjärjestely on pitkäs juoksussa.”

Peltoluhdan (2003, 19) opinnäytetyössä oli myös annettu risuja uusjaolle:

”Uusjako venyi liian kauan.” Myyrän (2001, 21) mukaan esteenä tilakoon suurenemiselle on muun muassa pieni lohkokoko.

12 JOHTOPÄÄTÖKSET

Koska kyselyyn vastasi eniten 50–59-vuotiaita ja toiseksi eniten 60-vuotiaita ja vanhempia henkilöitä, voidaankin kysyä, onko tilusjärjestely tehty liian myöhään. Eräs kyselyyn vastannut esitti huomion arvoisen ajatuksen: ”Systeemi on kymmenen vuotta myöhässä. Kun saatu kokoon, niin samantien pilkootaan.” Näinköhän tulee käymään?

Kun Jurvan alueen maatalouden eri tuotantosuuntia verrataan Jurvanjärven tilusjärjestelyalueen maatalouden tuotantosuuntiin, vastaavat prosenttiluvut melko hyvin toisiaan. Vain viljanviljely on jonkin verran yleisempää koko Jurvassa verrattuna Jurvanjärven tilusjärjestelyalueeseen.

Joillakin maanomistajilla peltolohkojen lukumäärä on vähentynyt aika hyvin tilusjärjestelyn seurauksena, joten voisi sanoa, että tilusjärjestely on onnistunut ainakin joidenkin maanomistajien kohdalla tavoitteessa vähentää hallussa olevien peltolohkojen määrää. Lisäksi tilusjärjestely on myös sikäli onnistunut, että 75 prosentilla kaikista vastaajista on 1–2 peltolohkoa tilusjärjestelyalueella tällä hetkellä. Lohkojen pilkkomista pienemmiksi on siis onnistuttu välttämään aika hyvin.

Lähes puolella kyselyyn vastanneista peltopinta-ala pysyi samana tilusjärjestelyssä. Avoimen kysymyksen vastauksista selviää, että osalla tilusjärjestelyyn osallistuneista tiluksiin ei koskettu tilusjärjestelyn aikana. Lähes kolme neljännestä vastaajista on tyytyväisiä tilusjärjestelyssä mukana olleiden peltojensa nykyiseen pinta-alaan. Tilusjärjestelyssä on siis onnistuttu vastaamaan maanviljelijöiden pellon tarpeeseen melko hyvin. Pelloista on myös onnistuttu aika hyvin tekemään tarpeeksi suuria kooltaan, sillä 62 prosenttia vastaajista on sitä mieltä, että tilusjärjestelyssä mukana olleet peltolohkot ovat tarpeeksi suuria. Puolet vastaajista oli sitä mieltä, että heidän tilusjärjestelyssä mukana olleista peltolohkoistaan tuli parem-

man mallisia verrattuna heidän entisiin peltolohkoihinsa. Myös peltolohkojen muodot on onnistuttu tekemään entistä paremmiksi aika hyvin.

Noin puolet vastaajista piti vanhojen ja uusien peltolohkojen kasvutekijöitä eli ravinteita, maalajeja, pH:ta, kosteusolosuhteita ja kuivatusta yhtä hyvinä. Eli aika monella pellon kasvutekijät eivät ole huonontuneet tilusjärjestelyn johdosta. Jonkin verran alle puolet vastaajista sanoo, että peltoja on ollut helpompi viljellä tilusjärjestelyn jälkeen. Voidaan siis olettaa, että peltoja on helpompi viljellä siksi, että joillakin pelloista on tullut viljelyn kannalta paremman mallisia ja koska joillakin peltolohkot ovat nyt tarpeeksi suuria. Valtaosa vastaajista pitää tilusjärjestelyssä saamiensa peltojen tai pellon löytämistä helppona. Tilusjärjestelyalueella on siis onnistuttu melko hyvin pääsemään eroon vaikeasti löydettävistä lohkoista.

Perusparannuksena teitä oli tehty tai tehdään hieman yli puolen vastaajista lohkoille ja samoin salaojia. Teitä ja salaojia on siis tehty tai tehdään aika monen vastaajan lohkoille, joten tilusjärjestely on onnistunut näiden perusparannusten teossa alueelle melko hyvin. Kolmen viidesosan vastaajista lohkoille ei ole tehty perusparannuksena kalkitusta. Kalkituksen tarvetta sitä vastoin siis olisi todennäköisesti enemmänkin. Puolen vastaajista lohkoilla ei ruopattu oja perusparannuksena. Ilmeisesti ruoppaukselle ei ole ollut kovinkaan suurta tarvetta, koska ruoppausta on tehty tai tullaan tekemään vain 18 prosentin lohkoilla.

52 prosenttia vastaajista on sitä mieltä, että tilusjärjestelyn seurauksena on helpompi liikkua pellolta toiselle ja yksi kolmasosa ei vastannut tai ei osannut sanoa mielipidettään. Vastaajista 80 prosenttia oli kuitenkin tyytyväisiä tilusjärjestelyhankkeessa toteutettuun heidän pelloilleen menevään tiestöön. Tilusjärjestely on siis onnistunut tiestön toteutuksen osalta melko hyvin. 72 prosenttia vastaajista oli tyytyväisiä lohkojen etäisyyteen talouskeskuksesta ja 12 prosenttia oli tyytymättömiä etäisyyteen. Lohkot on siis saatu sijoiteltua tilusjärjestelyssä aika hyvin tarpeeksi lähelle omistajien talouskeskuksia.

Lukumääräisesti eniten on niitä maanomistajia, joiden keskimääräinen matka heidän peltolohkoille ei ole muuttunut. Viidellä maanomistajalla peltolohkot ovat tulleet etäämmälle. Tilusjärjestely ei siis ole suurimmalla osalla vastaajista onnistunut tuomaan peltolohkoja lähemmäs tilan rakennuksia.

Tilusjärjestelyyn tyytyväisiä vastaajista oli 68 prosenttia ja tyytymättömiä 16 prosenttia. Tilusjärjestelyyn ollaan siis melko tyytyväisiä. Myös vapaassa sanassa saatiin vastauksia, joissa ollaan tyytyväisiä tilusjärjestelyyn. Tilusjärjestelyprosessin alusta lähtien peltojen tilusjärjestelyyn kielteisesti suhtautuneiden määrä oli 25 prosenttia ja myönteisesti suhtautuneiden 55 prosenttia. Tilusjärjestelyyn suhtauduttiin siis alussa enemmän myönteisesti kuin kielteisesti. Toteutettua tilusjärjestelyä piti oikeudenmukaisena 50 prosenttia ja 16 prosenttia piti sitä epäoikeudenmukaisena. Enemmistö siis piti toteutettua tilusjärjestelyä oikeudenmukaisena. Myös avoimeen kysymykseen vastattiin, että tilusjärjestely oli tuntunut epäoikeudenmukaiselta.

Tilusjärjestely ei vaikuttanut naapuruussuhteisiin 70 prosentilla vastanneista. Kaikissa ikäryhmissä oli yleisin ”ei vaikuttanut”-vastausvaihtoehto. Naapuruussuhteet ovat siis pysyneet entisellään enemmistöllä vastaajista tilusjärjestelyn aikana. Suurimman osan maanomistajista peltoja ei ole vaihdettu metsiin tai päinvastoin. Peltoja on siis enemmistöllä vaihdettu vain peltoihin. Lähes puolet vastaajista on tyytyväisiä tilusjärjestelyhankkeelle myönnettyihin valtion avustuksiin. Valtioltakin on siis tullut rahoitusta hankkeelle.

Tilusjärjestely ei ole helpottanut vastaajien lohkokirjanpitoa ja LFA- ja ympäristötukien hakua noin kolmasosalla vastaajista. Tilusjärjestely on helpottanut kyseisiä toimia neljänneksellä vastaajista. Eli enemmän on niitä, joilla tilusjärjestely ei ole helpottanut paperitöitä.

Kysymykseen siitä, onko tilusjärjestely vaikuttanut tilan talouteen positiivisesti, kantaansa ei osannut sanoa 33 prosenttia ja 43 prosentin mukaan tilusjärjestely ei ollut vaikuttanut positiivisesti tilan talouteen. Alle 50-vuotiaat ja 50–59-vuotiaat vastasivat keskimääräistä enemmän, että tilusjärjestely ei ole vaikuttanut positiivisesti tilan talouteen. Mahdollista toki on, että tilusjärjestely tulee vaikuttamaan tilan talouteen positiivisesti myöhemmässä vaiheessa.

Yli puolet vastaajista aikoo jatkaa maatalouden harjoittamista tulevaisuudessa. Alle 50-vuotiaista 78 prosenttia ja 50–59-vuotiaista 70 prosenttia aikoo jatkaa maatalouden harjoittamista tulevaisuudessa. Tulevaisuudessa maatalouden harjoittamista ei aio jatkaa 41 prosenttia 60-vuotiaista tai vanhemmista. Luonnollisesti nuoret jatkavat maatalouden harjoittamista, ja iäkkäämmät jäävät eläkkeelle.

Jonkin verran alle puolet vastaajista ei aio antaa peltoja vuokralle tai myydä niitä missään vaiheessa. 22 prosenttia vastaajista aikoo antaa pellot vuokralle tai myydä ne viiden vuoden kuluessa. Ristiintaulukoinnissa selvisi, että alle 50-vuotiaista jätti vastaamatta kysymykseen 67 prosenttia ja 60-vuotiaista ja vanhemmista 59 prosenttia. Kukaan alle 50-vuotias ei aikonut myydä tai vuokrata peltoja viidentoista vuoden kuluessa. Sen sijaan 50–59-vuotiaiden ja 60-vuotiaiden tai vanhempien ikäryhmissä tulokset olivat jonkin verran keskiarvoa 22 prosenttia korkeammat, kun oli kyse maan vuokrauksesta tai myynnistä 5 vuoden kuluessa. Myynti- ja vuokraushalukkuutta oli vain 50–59-vuotiaiden joukossa 6–10 vuoden ja 11–15 vuoden kuluessa. Kolmasosa alle 50-vuotiaista aikoo myydä tai vuokrata pellot myöhemmin. 50–59-vuotiaista 22 prosenttia ja 60-vuotiaista tai vanhemmista 12 prosenttia aikoo myydä tai vuokrata pellot myöhemmin. Myös avoimeen kysymykseen saatiin vastauksia, joista kävi ilmi, että pellot oli vuokrattu pois. Näistäkin tuloksista voidaan tehdä päätelmä, että nuoret jatkavat maatalouden harjoittamista ja että monet iäkkäämmät jäävät eläkkeelle ja vuokraavat tai myyvät pellot muille.

Lähes kolme neljännestä vastaajista ei ole halukkaita vuokraamaan lisää peltoa viljelyyn tilusjärjestelyalueelta. Vastaajista reilusti yli puolet ei ole halukkaita ostamaan tilusjärjestelyalueelta lisää peltoa. Onkohan alueella mahdollisesti korkeat pellonvuokrakustannukset ja pellonmyyntihinnat? Kahdeksalla tilalla oli 85,01 hehtaaria tai enemmän, tiloista neljä oli alle 50-vuotiaiden ikäryhmässä. Alle 50-vuotiailla olikin suhteellisesti eniten isoja pinta-aloja. Todella isoja tiloja oli siis aika vähän vastanneista. Kokonaisuutena voisi sanoa, että tilusjärjestelystä on ollut hyötyä maanomistajille.

13 POHDINTA

Kaikki kyselyyn vastanneet eivät vastanneet kaikkiin kysymyksiin, mikä vähentää saatujen tulosten luotettavuutta. Toisaalta kaikkiin kysymyksiin saatiin vastauksia, joten kyselylle asetetut tavoitteet saavutettiin. Kun tein kyselyä puhelimitse eräälle maanomistajalle, kävi ilmi, että hänen metsäänsä oli vaihdettu metsään. Tällaisia tapauksia saattaa olla muitakin. Kyselyn monet kysymykset oli tehty sillä ajatuksella, että maanomistajalla on peltoja tilusjärjestelyalueella.

Kyselyn kysymyksissä, joissa tiedustellaan maanomistajan peltolohkojen määrää tilusjärjestelyalueella ennen ja jälkeen tilusjärjestelyn, puhutaan peltolohkosta, vaikka olisi pitänyt puhua peruslohkosta. Tällä on voinut olla vaikutusta vastauksiin. Kaikki eivät välttämättä miellä peltolohkoa yhdeksi peruslohkoksi. Toisaalta kukaan ei kysynyt tästä asiasta puhelinkeskusteluissa. Kun kysyin maanomistajilta pellonmyyntiaikeita, en maininnut kysymyksessä erikseen sukupolvenvaihdosta. Voi olla, että kaikki maanomistajat eivät miellä sukupolvenvaihdosta maan myyniksi ja tämä saattoi aiheuttaa saatuihin tuloksiin epätarkkuutta.

Tilusjärjestely ei ole vaikuttanut vielä positiivisesti tilojen talouteen joillakin maanomistajilla, koska tilusjärjestely on vielä kesken. Joillakin maanomistajilla matkaiden peltolohkoilleen on pidentynyt tilusjärjestelyn myötä, ja siksi he eivät ehkä ole tyytyväisiä tilusjärjestelyyn.

Kun kysyttiin maanomistajilta, paljonko heillä on maata hehtaareina viljelyksessä, kysymyksessä ei eritelty, pitääkö mukaan ottaa omien peltosten pinta-alan lisäksi vuokralohkojen pinta-alat. Osa vastanneista on voinut vastata tähän lukien vastukseen mukaan sekä omat että vuokrapellot ja osa taas ei. Tämä aiheuttaa tuloksiin epätarkkuutta.

Voidaan kysyä, mitä tilusjärjestely on antanut viljelijöille ja kannattaako jatkossakin tehdä tilusjärjestelyjä. Vastausten perusteella tilusjärjestelyjä kannattaa tehdä jatkossakin, koska niistä on kuitenkin hyötyä maanomistajille. Tämä opinnäytetyö antaa tietoja, joiden avulla Maanmittauslaitos voi kehittää tilusjärjestelyprosessejaan.

LÄHTEET

Alanen, H. 1998. Keskustelu.

Alho, A. 1998. Keskustelu.

Ellilä, K. J. 1957. Maatalouspolitiikkamme: Maatalouspolitiikka ja maatalouden edistämistyön vaiheet 1900-luvulla. Agronomien yhdistyksen julkaisuja 57.

Etelä-Pohjanmaan maatalous. 2007. www.painotalocasper.fi. Etelä-Pohjanmaan agronomit ry:n julkaisu nro 41.

Etelä-Pohjanmaan maatalous. 2008. www.painotalocasper.fi. Etelä-Pohjanmaan agronomit ry:n julkaisu nro 42.

Grannabba G. 2004. Tilussijoituksesta kilpailuetu: loppuraportti, Alueellinen maaseutuohjelma, Maa- ja metsätalouden kehittäminen, Etelä-Pohjanmaa. Maanmittauslaitos. EMOTR Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahasto. TE-keskus Työvoima- ja elinkeinokeskus.

Haapaniemi, M. 2009a. Toimistos sihteeri. Kurikan kaupunki. Puhelin-keskustelu 17.8.2009.

Haapaniemi, M. 2009b. Toimistos sihteeri. Kurikan kaupunki. Puhelin-keskustelu 19.8.2009.

Haapaniemi, M. 2009c. Toimistos sihteeri. Kurikan kaupunki. Puhelin-keskustelu 23.11.2009.

Haataja, K. 1949. Maanjaot ja talojärjestelmä. Helsinki: WSOY. Suomalaisen lakimiesyhdistyksen julkaisuja.

Hiipakka, K. T. 1998. Keskustelu.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. osin uudistettu painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Huhtamies, M. 2008. Maan mitta: Maanmittauksen historia Suomessa 1633–2008. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Jurvan kunta. Ei julkaisuaikaa. Arkistotiedot.

Jurvan seurakuntahistoria. Ei julkaisuaikaa.

Jurvanjärven tilusjärjestelyhankkeen tarveselvitys ja rahoitusesitys. 2002. TN:O 2001-835641.

Jutikkala, E. 2003. Peltojen sarkajako. Teoksessa: V. Rasila, E. Jutikkala & A. Mäkelä-Alitalo (toim.) Suomen maatalouden historia osa 1: Perinteisen maatalouden aika. Esihistoriasta 1870-luvulle. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura, 239–242.

Järviyhtiön kokouspöytäkirjat. 1967, 1972, 1988.

Kuisma, J. 1997. Tuli leivän antaa: Suomen ekohistoria. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kurikka: Jurvanjärven tilusjärjestelyhanke (TN 2001-835641). 2009a. [WWW-dokumentti]. Maanmittauslaitos. [Viitattu 19.8.2009]. Saatavana: http://www.maanmittauslaitos.fi/default.asp?id=942&docid=4965&action=Publish_Show

Kurikka: Jurvanjärven tilusjärjestelyhanke (TN 2001-835641). 2009b. [WWW-dokumentti]. Maanmittauslaitos. [Viitattu 27.8.2009]. Saatavana: http://www.maanmittauslaitos.fi/default.asp?id=942&docid=4965&action=Publish_Show

Kuusi, S. 1914. Isonjaon alkuvaiheet Pohjanmaalla. Helsinki: Suomal. kirjall. seuran kirjapainon osakeyhtiö.

Kuusi, S. 1933. Isojako Suomessa vuosina 1757–1809. Eripainos Suomen maanmittauksen historiasta. Porvoo: Werner Söderström osakeyhtiö.

L 12.4.1995/554. Kiinteistönmuodostamislaki.

Maanmittauslaitos. 30.3.2007. Karttatuloste 1243, 1244 Jurva Jurvanjärvi. (2001-835641). [Verkojulkaisu]. Maanmittauslaitos. [Viitattu 7.11.2009]. Saatavana: <http://www.maanmittauslaitos.fi/PopUpDocuments/Jurvanjarvi.pdf>

Maataloushallitus. 1963. Päätös.

Maatilarekisteri 2008. [Verkkosivusto]. Helsinki: Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus. Suomen virallinen tilasto. Maa-,

metsä- ja kalatalous 2009. [Viitattu 21.11.2009]. Saatavana:
[http://www.matilda.fi/servlet/page?_pageid=504,193&_dad=portal30&_schema=PORTAL30&796_MATILDA_JULKAISUT_4484043.d
 ocid=1376&796_MATILDA_JULKAISUT_4484043.versio=1256122
 630](http://www.matilda.fi/servlet/page?_pageid=504,193&_dad=portal30&_schema=PORTAL30&796_MATILDA_JULKAISUT_4484043.docid=1376&796_MATILDA_JULKAISUT_4484043.versio=1256122630)

Majamaa, V. & Markkula, M. 2001. Kiinteistönmuodostamislaki. Helsinki: Edita Oyj.

Marttila, S. 1998. Keskustelu.

Myyrä, S. 1999. Maatalouden liiketaloustiede tutkii maanjakoja maatalojen kannattavuuden näkökulmasta. Teoksessa: O. Rosenqvist (toim.) Maanjaot ja maaseudun kehitys: Lähtökohtia kiinteistöjaotusta muuttavien hankkeiden taloudellisten, yhteiskunnallisten, sosiaalisten ja kulttuuristen vaikutusten tutkimiseen. Kokkola: Jyväskylän yliopisto, Chydenius-instituutti, 46–61.

Myyrä, S. 2000. Maatilojen tilusrakenne. Helsinki: Maatalouden taloudellinen tutkimuslaitos. MTTL selvityksiä 3/2000.

Myyrä, S. 2001. Tilusrakenteen taloudelliset vaikutukset. Helsinki: Maatalouden taloudellinen tutkimuslaitos. MTTL selvityksiä 1/2001.

Myyrä, S. 2002. Tilusrakenteen vaikutus tuotannon järjestämiseen ja kannattavuuteen. Helsinki: MTT Taloustutkimus (MTTL). Taloustutkimus (MTTL), tutkimuksia 253.

Myyrä, S. 2008. Maatalouden rakennemuutos heikentää peltojen kasvukuntoa. Salaojayhditys ry:n jäsenjulkaisu (1), 10, 12–13, 17, 19, 21.

Ojanperä, T. 1999. Maanjaot suomalaisessa historiikirjoituksessa. Teoksessa: O. Rosenqvist (toim.) Maanjaot ja maaseudun kehitys: Lähtökohtia kiinteistöjaotusta muuttavien hankkeiden taloudellisten, yhteiskunnallisten, sosiaalisten ja kulttuuristen vaikutusten tutkimiseen. Kokkola: Jyväskylän yliopisto, Chydenius-instituutti, 12.

Peltoluhta, S. 2003. Ontonnevan kevyt tilusjärjestely. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Maaseutualan yksikkö, Ilmajoki, maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma, tuotantotalouden suuntautumisvaihtoehto. Opinnäytetyö. Julkaisematon.

Ristiluoma, J. 1998. Jurvanjärven kuivatus. Seinäjoen ammattikorkeakoulu, Ilmajoen maatalousoppilaitos. Luonnonvarayksikkö, maa-

seutuelinkeinojen koulutusohjelma, tuotantotekniikan suuntautumisvaihtoehto. Päättötyö. Julkaisematon.

Ristiluoma, J. 2009. Puhelinkeskustelu 19.8.2009.

Sarvi, O. 1915. Isojaon järjestely Laihialla ja Jurvassa vuosina 1890–1909: Selonteko ja tutkimus virallisten asiakirjain ja karttain nojalla. Helsinki: Kansantaloudellinen yhdistys.

Seres, R. 2009. Puhelinkeskustelu.

Suomaa, V. 1983. Uusjakolainsäädännön kehittyminen ja uusjaot Etelä-Suomessa. Teoksessa: Maanmittaus Suomessa 1633–1893. Helsinki: Maanmittaushallitus.

Suomela, S. 1950. Peltojen sijainnin vaikutuksesta maatilan talouteen. Suomen maataloustieteellisen seuran julkaisu 71.

Tenkanen, A. 1979. Viljelmien tilussijoituksesta Suomessa. Maanmittauslaitoksen julkaisuja 47.

Tilusjärjestely. 2009. [WWW-dokumentti]. Maanmittauslaitos. [Viitattu 19.8.2009]. Saatavana: <http://www.maanmittauslaitos.fi/tilusjarjestelyt>

Tuorila, J. 2006. Tilusjärjestelyn onnistuminen Kauhavan Ontonnevalalla. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Maa- ja metsätalouden yksikkö, Ilmajoki, maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma, tuotantotalouden suuntautumisvaihtoehto. Opinnäytetyö. Julkaisematon.

Vaasan lehti. 18.4.1964.

Vaasan vesipiiri. Arkistotiedot.

Wallius, K. 2007. Tilusjärjestelyiden asiakaslähtöisyys. Vaasan yliopisto. Hallintotieteiden tiedekunta. Pro gradu -tutkielma. Julkaisematon.

Ylikangas V. 2004. Peltotilusjärjestelyjen tarve ja mahdollisuudet Suomessa: Raportti maakuntakierroksesta 2002–2003, jonka aiheina olivat nykyiset peltotilusrakenteet ja niiden ajanmukaistaminen eri osissa maata. Helsinki: Maanmittauslaitos. Maanmittauslaitoksen julkaisuja nro 95.

LIITTEET

Liite 1. Tyytyväisyyskysely Jurvanjärven maiden uusjaossa mukana olleille maanomistajille:

Kirjoita vastaukset riveille avoimissa kysymyksissä ja ympyröi vastaukset monivalintakysymyksissä.

1. Montako peltolohkoa sinulla oli uusjakoalueella ennen uusjakoa? _____

2. Montako peltolohkoa sinulla on uusjakoalueella nyt uusjaon jälkeen? _____

3. Lisääntykö, vähentykö vai pysyikö peltopinta-alasi samana uusjaossa?

1 Lisääntyi 2 Vähentyi 3 Pysyi samana

4. Oletko tyytyväinen uusjaossa mukana olleiden peltojesi nykyiseen pinta-alaan?

1 Kyllä 2 En 3 En osaa sanoa

5. Ovatko uusjaossa mukana olleet peltolohkot mielestäsi tarpeeksi suuria?

1 Kyllä 2 Ei 3 En osaa sanoa

6. Tuliko uusjaossa mukana olleista peltolohkoistasi paremman mallisia kuin mitä entiset peltolohkosi olivat?

1 Kyllä 2 Ei 3 En osaa sanoa

7. Mitkä ovat uusien peltolohkojen kasvutekijät (ravinteet, maalajit, pH, kosteusolosuhteet, kuivatus) verrattuna vanhoihin lohkoihin?

1 Uudet ovat parempia 2 Vanhat ovat parempia 3 Yhtä hyviä

8. Onko peltoja ollut helpompi viljellä uusjaon jälkeen?

1 Kyllä 2 Ei 3 En osaa sanoa

9. Saitko uusjaossa pellon/peltoja, jolla on hukkakauraa?

1 Kyllä 2 Ei 3 En osaa sanoa

10. Onko omat uusjaossa saamasi pellot/pelto helppo löytää?

1 Kyllä 2 Ei 3 En osaa sanoa

11. Tehtiinkö lohkoillesi perusparannuksia? Merkkää x ruutuun.

	kyllä	ei	tullaan tekemään
1 Teitä	()	()	()
2 Salaojia	()	()	()
3 Kalkittiin	()	()	()
4 Ojien ruoppausta	()	()	()
5 En tiedä			

12. Onko uusjaon seurauksena helpompi liikkua pelloilta toiselle?

1 Kyllä 2 Ei 3 En osaa sanoa

13. Oletko tyytyväinen siihen uusjakohankkeessa toteutettuun tiestöön, joka menee pelloillesi?

1 Kyllä 2 En 3 En osaa sanoa

14. Oletko tyytyväinen siihen etäisyyteen, millä uusjaossa mukana olleet pellot sijaitsevat talouskeskuksestasi?

1 Kyllä 2 En 3 En osaa sanoa

15. Mikä oli keskimääräinen matka peltolohkoillesi ennen uusjakoa? _____

16. Mikä on keskimääräinen matka peltolohkoillesi nyt? _____

17. Oletko tyytyväinen peltojesi uusjakoon?

1 Kyllä 2 En 3 En osaa sanoa

18. Oletko suhtautunut myönteisesti peltojesi uusjakoon uusjakoprosessin alusta lähtien?

1 Kyllä 2 En 3 En osaa sanoa

19. Tuntuiko uusjako sinusta oikeudenmukaiselta?

1 Kyllä 2 Ei 3 En osaa sanoa

20. Vaikuttiko uusjako naapuruussuhteisiin

1 Myönteisesti 2 Kielteisesti 3 Ei vaikuttanut 4 En osaa sanoa

21. Jos peltoasi on vaihdettu metsään tai metsää peltoon, oletko tyytyväinen saamiisi uusiin maihin?

1 Kyllä 2 En 3 Peltoa ei ole vaihdettu metsään tai metsää peltoon

22. Oletko tyytyväinen uusjakohankkeelle myönnettyihin valtion avustuksiin?

1 Kyllä 2 En 3 En osaa sanoa

23. Onko uusjako helpottanut lohkokirjanpitoa ja LFA- ja ympäristötukien hakua?

1 Kyllä 2 Ei 3 En osaa sanoa

24. Onko uusjako vaikuttanut tilan talouteen positiivisesti?

1 Kyllä 2 Ei 3 En osaa sanoa

25. Jatkatko maatalouden harjoittamista tulevaisuudessa?

1 Kyllä 2 En 3 En osaa sanoa

26. Annatko pellot vuokralle/myytkö 5 v. kuluessa, 6-10 v. kuluttua, 11-15 v. kuluttua, myöhemmin

Merkkaa ruksi. () () () ()

27. Olen halukas vuokraamaan viljelyyn uusjakoalueelta lisää peltoa_____ha/v.

28. Olen halukas ostamaan peltoa uusjakoalueelta_____ha/v.

29. Paljonko sinulla on peltoa viljelyksessä?_____ha

30. Vastaajan ikä:

-alle 20 v.

-50-59 v.

-20-29 v.

-60-69 v.

-30-39 v.

-70-79 v.

-40-49 v.

-80 v. tai yli

31. Tilan päätuotantosuunta:

1 Viljanviljely

2 Maidontuotanto

3 Naudanlihantuotanto

4 Sikatalous

5 Siipikarjatalous

6 Lammastalous

7Jokin muu, mikä_____

32. Vapaa sana – Mitä muuta haluaisit kertoa? Jatka tarvittaessa paperin kääntöpuolelle.

Liite 2. Maanmittauslaitoksen ”karttatuloste 1243, 1244 Jurva Jurvanjärvi. 2007-03-30 (2001-835641). Mittakaava 1:50000” (Maanmittauslaitos 2007).

